

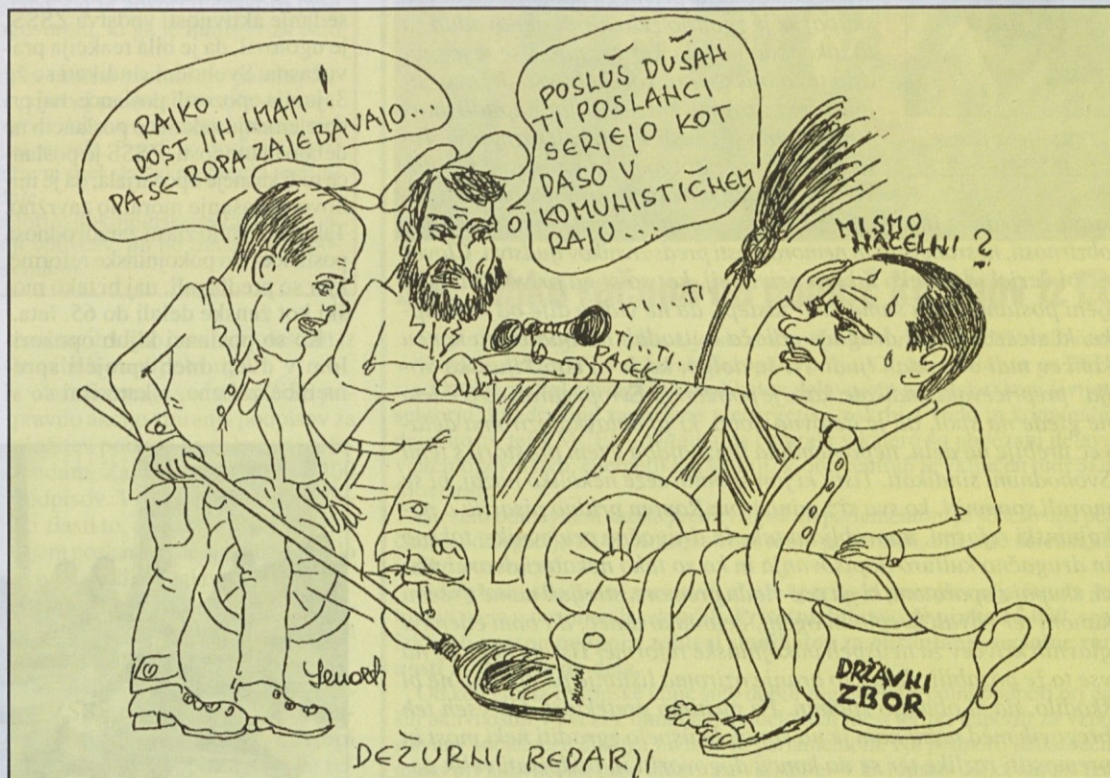
Odstop od dogovora, odgovornost ministra Ropa!

Predsedstvo ZSSS je na izredni seji ta teden razpravljalo o aktivnostih Svobodnih sindikatov glede sprememb in dopolnitev zakona o poslancih.

Če državni svet ne bo sprejel odločilnega veta na zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o poslancih ali če bi državni zbor ponovno glasoval za ta zakon, bo Zveza svobodnih sindikatov Slovenije odstopila od dogovora o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, ki so ga podpisali vlada ter socialni partnerji, ter zahtevala osebno odgovornost ministra za delo, družino in socialne zadeve mag. Antona Ropa za neizvajanje dogovora.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije bo odstopila od dogovora in zahtevala osebno odgovornost ministra za delo, družino in socialne zadeve mag. Antona Ropa tudi, če vlada v predlogu zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne bo v celoti uveljavila vsebine dogovora o reformi pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji, kot so ga podpisali socialni partnerji.

Mag. Dušan SEMOLIČ,
predsednik ZSSS

Tudi ekonomsko-socialni svet proti privilegijem poslancev

Na izredni seji to sredo je ekonomsko-socialni svet (ESS) sprejel šest sklepov, v katerih obsoja ravnanje poslancev pri sprejemanju zakona, s katerim so si zagotovili poseben položaj pri upokojevanju. Predčasno upokojevanje poslancev resno ogroža sprejetje novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. S tem zakonom bo po usklajenih stališčih socialnih partnerjev uveljavljen pri upokojevanju enoten sistem predčasnega upokojevanja, od katerega naj ne bi bilo nobenega odstopanja. ESS

je državnemu svetu priporočil, naj na zakon o poslancih izglasuje odločilni veto, državnemu zboru pa, naj zakona pri ponovnem glasovanju ne potrdi.

Če bodo poslanci kljub temu potrdili zakon, s katerim so sebi omogočili predčasno upokojevanje, bodo vsi sindikati odstopili od dogovora in sodelovanja pri sprejemanju pokojninskega zakona.

ESS poziva vlado, naj uveljavitev zakona o poslancih, razveljavi s predlogom zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Veto na upokojevanje poslancev soglasno sprejet
Državni svet je na seji sprejel predlog odločilnega veta na zakon, ki omogoča predčasno upokojevanje poslancev. Zanj je glasovalo vseh 33 prisotnih svetnikov.

Podpredsednik vlade laže!

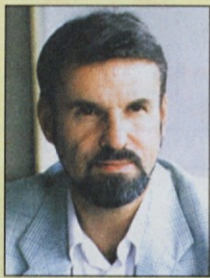
Dušan Semolič je na seji ekonomsko-socialnega sveta protestiral zoper laži podpredsednika vlade Marjana Podobnika, ki mu je v torkovem pogovoru v prvem programu TVS skušal odvzeti kredibilnost pri pogajanjih o pokojninski reformi. Podobnik je namreč de-

jal, da je predsednik ZSSS izkoristil možnost upokojitve po bivšem zakonu o poslancih in se takoj zatem spet aktiviral. Služba državnega zbora je Semoliču na njegovo zahtevo odgovorila, da zahteve za upokojevanje ni nikoli vložil. Semolič je zavrnil tudi Podobnikovo govornje-

nje, da ima precej večjo plačo kot številni poslanci. Dejal je, da je njegova plača 240.000 tolarjev, kar je pol manj, kot prejema večina poslancev.

To, da takšne obtožbe javno izreka podpredsednik vlade, ki ima vse možnosti dobiti resnične podatke, je po Semoličevih besedah navadna packarija. Podobnika je zaradi tega označil za lažnivega kljukca.

Še pomnite, gospodje!

Piše: Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

Niti astronomske razlike med nekaterimi plačami, recimo od minimalne do vrtočlavo velikih direktorskih - in podobno velja za višino regresa - niso tako razburile delavstva, kot ga je sprejem zakona o poslancih, s čimer so si ti uzakonili velik privilegij upokojevanja. Vse skupaj se je zgodilo zelo hitro, nenavadno za to zakonodajno telo, kar čez noč. Vse se je zgodilo tako bliskovito, kot da bi vso državo zajela ujma oziroma kot da so nas napadli marsovci in smo se znašli v izrednih razmerah. Toliko gneva si že dolgo ni kdo nakopal na glavo, kot so si ga poslanci s sprejemom tega za-

kona. Seveda ni bilo že dolgo takšne politične zmote in takšne brezobzirnosti, nesramnosti in nemoralnosti predstavnikov ljudstva. Človek ne bi verjel, da lahko takšen privilegij, kot so si ga privoščili izvoljeni poslanci, njih same tako zaslepi, da ne vidiijo dlje od tiste tipke, ki sicer tako ali drugače odloča o usodah naroda in na koncu koncev tudi o usodah ljudi. Ni še dolgo, ko je ta ista "ljudska volja" prepričevala sindikate, kako je potrebno v Evropi garati do 65. leta ne glede na spol, da je delovna doba, ki jo delavka oziroma delavec prebije na delu, nepomembna in iznajdba v tem prostoru s temi Svobodnimi sindikati. Tisti, ki jim spomin seže nekoliko nazaj, bi se morali spomniti, ko sva si z ministrom Ropom pridno pisarila o pokojninski reformi, uporabljala take in drugačne pridevnike, takšno in drugačno kulturo dopisovanja in ko so tako nekateri dvorni pisarji, skupaj z aparatom, ki ga pač vlada premore, streljali name z vsemi kanoni ter zlivali žveplo in ogenj, celo tako daleč, da bom eden od glavnih krivcev za neuspeh pokojninske reforme. Tistim, ki pa so na vse to že pozabili, danes to branje oziroma listanje po člankih ne bi škodilo, da si obudijo spomin. Pa pustimo preteklost. Ob vseh teh bregovih med nami nam je na koncu le uspelo zgraditi neki most in premostiti razlike ter se na koncu dogovoriti in podpisati velik dogovor med socialnimi partnerji. Glej ga zlomka, zaradi predstavnikov ljudstva smo na dobri poti, da vse skupaj spet začnemo znova; vendar zagotavljam, da bo tokrat, če do tega pride, veliko težje, če bo sploh mogoče premagati še nekaj starih in veliko na novo nastalih ovir. Da bi vsaj malo ublažili in zgladili stvari, pa vlada in njen minister potočita nekaj krokodiljih solz, da vladna koalicija ne bi bila v javnosti še bolj grda, kakor že je. Tako jeznega delavstva in toliko zgražanja pa resnično že dolgo ni bilo. Od zelo preprostih do zelo sočnih kletvic, od tega, da nekateri predlagajo, da bi bilo potrebno vse tiste poslance, ki so glasovali za ta zakon, odpoklicati, ker so v času volilnih kampanj zavajali volilce s svojo moralno in siceršnjo poštenostjo, pa do tega, da bi morali razpustiti državni zbor. Še najbolj mila je ta, da bi morali sindikati organizirati referendum. O tem, da bi obkrožili ta hram demokracije - beri: parlament, in napolnili prestolnico Slovenije do zadnjega kotička, pa ne kaže izgubljeni besed. Skratka, zelo napeto ozračje, na trenutke že pregreto. Hočeš ali nočeš, napaka je bila storjena. Priznajte, skesajte se. Dokler je čas, bi jo bilo dobro popraviti. Če ta privilegij upokojevanja poslancev res odtehta politični ugled poslanca in moralno avtoriteto najvišje zakonodajne oblasti v državi, potem so res blizu resnice tisti, ki pravijo, da so bili na volitvah prevarani in da nekateri poslanci ne sodijo v prostor, kjer so, in da od zdaj naprej ne uživajo več njihovega zaupanja. Resnično velika politična škoda, resnično velika napaka, veliko izgubljenega ugleda, veliko dvomov, eno samo nezaupanje - vse to se težko popravi. Edini možen nasvet: popravite in začnite znova! Privolite v to, da ste tudi vi, predstavniki ljudstva, zmotljivi in vsaj tu enaki pred zakonom. Ne pustite, da vas spet vlačijo po ustavnem sodišču.

Predsedstvo ZSSS o privilegijih poslancev

Oster protest, priprave na referendum

Ko je Dušan Semolič orisal dosedanje aktivnosti vodstva ZSSS, je ugotovil, da je bila reakcija pravočasna. Svobodni sindikati so že 3. junija opozorili poslance, naj pri sprejemanju zakona o poslancih ne delajo neumnosti. ZSSS je poslanec tudi kasneje opozarjala, da je njihovo obnašanje moralno zavržno. Tako je ocenilo zlasti zaradi odnosa poslancev do pokojninske reforme, kjer so predlagali, naj bi tako moški kot ženske delali do 65. leta.

Ko so poslanci kljub opozorilom v dveh dneh sprejeli spremembe zakona, s katerimi so si

vezeli pravico do upokojitve pod bistveno ugodnejšimi pogoji, kot veljajo in naj bi veljali za navadne delavce, je v sindikalni bazi zavrelo. Bilo je več kot 50 telefonskih klicev, bili so tudi pozivi k stavki, javni demonstraciji in še bi lahko naštevali.

V teh razmerah je Dušan Semolič na spremembe zakona o poslancih v državnem svetu predlagal odločilni veto. Če bi državni zbor še enkrat izglasoval sporni zakon, pa je mogoče še razpis naknadnega zakonodajnega referenduma.

Reakcije članov predsedstva so bile burne!

Marjan Podobnik ali lažnivi kljukec

Nihče ne dvomi, da ima v državi, kakršna je naša, podpredsednik vlade Marjan Podobnik več podatkov o ljudeh, kot jih ti imajo o sebi. Tako si je podpredsednik vlade Marjan Podobnik na nacionalni televiziji lahko privoščil potegniti iz rokava in slovenski javnosti povedati, zato da bi diskreditiral in očrnil predsednika Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušana Semoliča, dvojce informacij - beri: debelih laži - in sicer: da si je Dušan Semolič, kot bivši poslanec, že uredil pokojnino, in drugič, da njegova plača presega plačo poslanca. Ne prvo in ne drugo ni res. Pravzaprav gre

za preprosto trosenje laži, podtikanje in zavajanje javnosti. Pri vsem tem nas skrbi to, da visoki vladni oziroma državni funkcionarji s takimi metodami oziroma z lažmi obračunavajo s sindikalnimi voditelji.

V Svobodnih sindikatih Slovenije to nemoralno početje odločno obsojamo in zahtevamo, naj se podpredsednik vlade Marjan Podobnik za izrečene laži javno opraviči. Vlada samopa naj se zamisli nad tem, da se Marjan Podobnik, njen podpredsednik, obnaša kot lažnivi kljukec.

Rajko Lesjak,
sekretar ZSSS

Poslanci zavrnilo vse predloge v korist delavcev!

Povzetek predloga odločilnega veta na spremembe zakona o poslancih, kot ga je vložil Dušan Semolič

Poslanci se bodo po novem zakonu lahko predčasno upokojili s 58 leti, poslanke pa s 53 leti. Za vsako leto opravljanja mandata se bo starostna meja znižala še za eno leto. Čeprav poslanci ne bodo imeli polnih pogojev za redno upokojevanje, se jim pokojnina ne bo znižala.

Takšne določbe so v nasprotju z ustavo, saj ta govori o enakosti pred zakonom. To je tudi v nasprotju z Dogovorom, ki ga je minister za delo podpisal s sindikati in delodajalci.

Državni zbor sprejema zakonodajo, ki močno poslabšuje položaj zaposlenih. S "Kebričevim" zakonom je posebej prizadel starejše delavce.

Ob tem, ko državni zbor zmanjšuje pravice delavcev, je za poslance sprejel posebno ugodnejša merila. To je dvojna morala. Povrh so poslanci zavrnilo vse odločilne vete, s katerimi je državni svet skušal preprečiti uveljavitev za delavstvo neugodne zakonodaje.

Državni zbor je izigral Dogovor o reformi pokojninskega zavarovanja. Če poslanci dvomijo o resnični volji volivcev, jih bo treba o tem povprašati in organizirati naknadni referendum.

SDE lahko računa na pomoč kolegov iz EU

Prejšnji mesec je bil v Bruslju shod v podporo ohranjanja delovnih mest v "javnem sektorju" v državah Evropske unije. Organizirala sta ga PSI – sindikalna centrala evropskih sindikatov delavcev v gospodarskem javnem sektorju, ki združuje zaposlene v energetiki, oskrbi z vodo in komunalne dejavnosti, ter EMCEF – sindikalna centrala v katero so povezani delavci v premogovništvu, energetiki in kemiji. V obe centrali je vključen tudi SDE Slovenije.

Na zelo odmevnem shodu pred evropskim parlamentom je sodelovala petčlanska delegacija SDE. Kolegi so nas toplo pozdravili, bili smo deležni kar velike pozornosti.

Udeleženci shoda so izpostavili zlasti vprašanje zmanjševanja števila delovnih mest v omenjenih sektorjih. **Prisotni, bilo nas je preko 15.000, smo izkazali enotno podporo zahtevi sindikatov za ohranjanje socialne varnosti in pravice do dela.**

Od kolegov iz Evropske unije smo dobili zagotovila o polni podpori pri naših aktivnostih v zvezi z ohranjanjem delovnih mest ter pri naporih za vzpostavitev socialnega dialoga z vlado in parlamentom. Na podporo lahko računamo pri aktivnostih naše države za vključitev v Evropsko unijo, saj pri tem ne sme priti do poslabšanja socialne varnosti naših članov.

Valter Vodopivec

Ker si uradna politika ob poslanškem zakonu skuša oprati roke, je mogoče pričakovati, da bo zakon o

poslancih kljub ostrim protestom iz številnih okolij obveljal.

Zaradi tega je vodstvo ZSSS pripravilo akcijo zbiranja podpisov za vložitev pobude za naknadni referendum. Zanj je treba zbrati 200 podpisov. V razpravi je bilo rečeno zlasti to, da akcija proti privilegijem poslancev, ne sme iti na škodo glavnega cilja – zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – skladnem z nedavno podpisanim Dogovorom.

Iz razprave se je razvil predlog, naj ZSSS, če bo zakon o poslanskih privilegijih obstal, odstopi od Dogovora in pokojninske reforme.

F. K.

Dušan Semolič in Rajko Lesjak sta pri službi državnega zbora takole pokazala 450 podpisov za naknadni zakonodajni referendum o poslanskih privilegijih. Čeprav je bilo sprva rečeno, da bo gradivo prejela kar služba pri vhodnih vratih, ju je nekoliko kasneje sprejela šefica te službe v pritličju parlamentarne zgradbe.

Sindikat delavcev trgovine Slovenije Na ministrstvu so nam nekoliko prisluhnili

Delegacija Sindikata delavcev trgovine Slovenije je prejšnji teden ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj seznanila z načrtovanimi aktivnostmi pri spreminjanju za sindikat nesprejemljivega pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Državnemu sekretarju Antonu Graberšku smo predstavili tudi našo oceno položaja trgovcev in trgovk po uveljavitvi tega pravilnika. Opozorili smo ga, da povzroča mnogim, predvsem delavkam materam veliko krivico.

Za delovni razgovor z vlado smo se odločili zaradi tega, da bi skupaj z delodajalci in organiziranimi strošniki spremenili nekatere določbe pravilnika, ki so se v vsakodnevni praksi pokazale kot neučinkovite in kot take nesprejemljive ne samo za delavce, temveč tudi za organizirano trgovino.

Državni sekretar je branil 'svoj' pravilnik o obratovalnem času, češ da je manj liberalen od prejšnjih, pozabil pa povedati, da se uporablja v povsem novih okoliščinah. Inšpekcijske službe n zmorejo nadzorovati približno 15.000 pravnih subjektov, ki se ukvarjajo s trgovino, in več 10.000 prodajaln. Sekretar ni upošteval, da se pravilnik izvaja v času, ko mnogo delodajalcev zlorablja trg delovne sile, na katerem je preko 125.000 brezposelnih.

Predstavniki vlade je priznal, da pravilnik kot podzakonski akt nima zadostnih sankcij za delodajalce, ki ga kršijo. Ocenil je tudi, da nekatere lokalne skupnosti niso opravile vseh nalog, ki bi jih glede na svoje naloge iz pravilnika se morale.

Predstavniki sindikata se nismo

mogli strinjati z oceno državnega sekretarja, da množično kršenje pravic delavcev do počitka lahko nadzira inšpekcija.

Skupaj smo ocenili, da se je potrebno reševanja problema obratovalnega časa prodajaln in s tem delovnega časa trgovcev lotiti organizirano, zato je državni sekretar s sodelavci sprejel našo pobudo za še en delovni sestanek, na katerem bi poleg sindikata sodelovali še predstavniki delodajalcev in ministrstvo za delo. Na njem naj bi ocenili delovnopравни in zaposlitveni položaj delavcev v tej dejavnosti po sprejetju in uveljavljanju pravilnika in na tem temelju pripravili morebitne spremembe in dopolnitve obstoječega pravilnika o obratovalnem času.

Ne glede na ugoden potek pogovora in dogovora na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, bo SDTS nadaljeval aktivnosti za pripravo zakona o obratovalnem času trgovin. O tej tematiki bo v naslednjem mesecu organiziral pogovor z nemškimi sindikati.

Ta ponedeljek smo od Delavske zveze pri ZLSD prejeli pisno podporo za naša prizadevanja. Tudi delavska zveza je vlado pozvala k ureditvi obratovalnega in delovnega časa trgovin.

Sandi Bartol, sekretar

Sindikat delavcev prometa in zvez Novo vodstvo sindikata Pošte Slovenije

Prejšnji četrtek se je sestala konferenca sindikata Pošte Slovenije. Poročilo o delu v preteklem obdobju je podal dosedanji predsednik Janko Kardoš, ki je predlagal tudi izvolitev novega vodstva.

Na predlog odbora za pošto, ki deluje pri SDPZ, je bila za novo predsednico izvoljena Bernarda Keše iz poslovne enote Novo mesto, sekretarka pa je postala Marjana Hohnjec iz Celja.

Konferenca je sprejela pobudo vodstva Pošte Slovenije za sklenitev spremenjenih kolektivnih pogodb za poštne in kurirske storitve in imenovala tudi petčlansko pogajalsko skupino, ki bo zastopala interese zaposlenih.

Cvetka Gliha, sekretarka

Okrogla miza o zmanjševanju brezposelnosti

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije je prejšnji teden organizirala okroglo mizo o zaposlovanju. Kot je povedal predsednik Dušan Semolič, bo prizadevanje za zmanjšanje brezposelnosti ena od prvenstvenih letošnjih nalog ZSSS. Ob 12. decembru – dnevu človekovih pravic – bo ZSSS verjetno organizirala širšo javno akcijo, saj se mora pravica do dela tudi pri nas šteti za temeljno pravico vsakega človeka. Objavljamo povzetek uvodne besede predsednika ZSSS in razprav posameznih udeležencev okrogle mize.

Dušan Semolič: Če bi nezaposlenim dali delo, bi okrepili gospodarstvo, tudi država bi dobila bolj človeško podobo. Če bi namesto brezposelnim denar dajali v naložbe, bi bilo več delovnih mest. Pri delitvi dobička imajo glavno besedo lastniki in delodajalci, ki denar lahko usmerijo tja, kjer bo dajal največji donos – torej na kapitalski trg, v banke, v vrednostne papirje, naš interes pa so zlasti delovna mesta. Zgolj z zmanjševanjem socialnih pravic in liberalnejšo delovno zakonodajo se brezposelnost ne zmanjšuje. Tudi v Franciji, kjer so sprejeli liberalnejšo zakonodajo, so ugotovili povečano brezposelnost.

Ker smo sindikati z indeksacijo plač že precej prispevali k razbremenitvi gospodarstva, imamo zaradi tega pravico zahtevati večje zmanjšanje brezposelnosti.

Po okrogli mizi bomo dialog o vprašanih brezposelnosti nadaljevali na različne načine. Med nas bomo povabili tudi strokovnjake iz Nemčije, Francije, Nizozemske in Italije. Tesno se bomo povezali z Evropsko konfederacijo sindikatov in naslonili tudi na domačo stroko. To bomo delali zato, da ne bi le kritizirali drugih, ampak tudi sami dajali iniciative. Prepričani smo, da je ob vsem spoštovanju začetih reform, treba kaj narediti, da bi zaposleni obdržali delo, in ga dobili tudi tisti, ki so zdaj na cesti. Manifest ekonomistov o brezposelnosti v EU daje nekaj odgovorov, nas pa izziva k razmišljanju, da to postane naša glavna tema. Te zadeve bi morala reševati vlada v celoti in vsa ministrstva, ne le ministrstvo za delo.

Brane Mišič: Zakon o dodani vrednosti bo število brezposelnih povečal za pet do deset tisoč. Naš brezposelnost je podobno velika kot v več evropskih državah, je pa neprimerno večja kot v ZDA. Brezposelnost je hud problem, saj iz nje izvirajo prevelike socialne razlike. Velika brezposelnost povzroča probleme tudi na drugih področjih – če bi bila le pet- do šestodstotna, pri pokojninskem in zdravstvenem zavarovanju ne bi imeli problemov. Velika brezposelnost zmanjšuje tudi moč sindikatov.

Da bi ta pereč problem vsaj omilili, saj ga enkrat ni mogoče odpraviti, bi pri ekonomsko-socialnem svetu morali ustanoviti poseben sosvet za aktivno politiko zaposlovanja, vanj pa vključiti tudi neodvisne strokovnjake.

Albert Vodovnik: Problem brezposelnosti je že dovolj dolgo poznan, tudi SKEI nanj nenehno opozarja. Brezposelnost je povezana z odsotnostjo industrijske politike. Tovarne so večino tehnologov odpustile, tudi na fakultetah ni zanimanja za tehniko. Ker se šolanje za montanistiko seli v tujino, bomo dobili kvečjemu strokovnjake, vzgojene naprimer v Nemčiji. Državni sekretar za industrijo Boris Šuštar ne ve, kaj narediti z Slovenskimi železarnami, zato ljudem laže, kako jih bo država posodobila. Če ne bomo imeli tehnologov, bomo lahko delali le to, kar bodo rekli drugi, bomo kot hlapci. Že zdaj delajo v Avstriji in Nemčiji marsikaj tistega, kar smo prej izdelovali v Sloveniji. Naši inženirji so se v teh razmerah spremenili v trgovce, ki blago z Vzhoda pro-

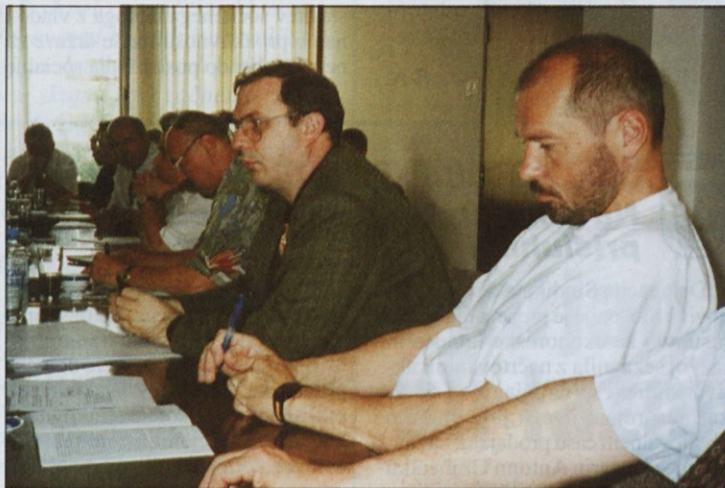
blem pa je, ker delavec v naši tovarni na dan naredi le štiri pare čevljev, portugalski delavec pa osem do deset. Slovenija je v minulih letih, ko smo veliko energije porabili za privatizacijo, zelo veliko zamudila.

Branka Novak: Tekstilna in usnjarskopredelovalna industrija v Italiji, Španiji, Turčiji in na Portugalskem ima drugačen položaj kot naša. Ta dejavnost je v teh državah oproščena določenih davkov. Zaradi previsokih obremenitev na plače je v Sloveniji težko ohraniti delovna mesta, kaj šele na novo zaposlovati. Vsako prestrukturiranje naših podjetij se praviloma konča z odpuščanjem in presežnimi delavci. To ni prav, saj so delavci z vzdržnostjo pri plačah in drugih pravicah iz kolektivne pogodbe praviloma največ prispevali za svoja podjetja.

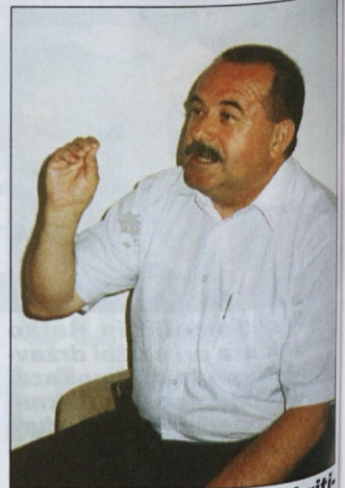
Zmanjšanje brezposelnosti bo omogočilo ohranitev sedanjih delovnih mest

dajajo na Zahod. Mežiški rudarji se, namesto da bi delali v svojem poklicu, usposablajo za šivanje v Preventu. (Delo v Preventu spada med najbolj črnska dela pri nas, je kasneje dodal Tone Rozman.) Pred leti so uničili sistem Iskre, kasneje še številne

Milan Utroša: Boljše kot sodelovati s socialnimi partnerji pri sprejemanju odločitev, je sprejeti način dela sindikatov. Narobe je, da se v ekonomsko-socialnem svetu socialni dialog začne in konča. Pri številnih vprašanih bi predstav-

Okrogle mize sta se udeležila tudi Franci Kržanič in Neven Borak.

Albert Vodovnik je bil kritičen do podcenjevanja domačega znanja.

druge velike firme, sedaj nekateri menijo, da je treba uničiti tudi Gorenje.

Tone Rozman: V tekstilni in usnjarskopredelovalni industriji so problemi še huji kot v kovinski. Čeprav se ministri menjajo, se ministrstvo ukvarja le z gasilskimi akcijami. Slovenska razvojna družba ima mogoče dober namen, vendar vse sanacije v podjetjih izvajajo po istem kopitu. V Peko vložen denar pa bo trikrat povrnjen. Sanatorije plačuje dobro, rezultatov pa večinoma ni – le število zaposlenih se zmanjšuje.

Ni problem le nezanimanje za visokošolski študij, tudi tekstilna šola v Kranju je prazna.

Janez Drobnič (ministrstvo za delo): Marsikaj delamo skupaj, vendar država ne more nadomestiti socialnih partnerjev. Vključenih v javna dela ne štejejo med brezposelne, ker tako ravna tudi v EU. S takšnimi podatki brezposelnosti torej ne zamegljujemo.

niki delojemalcev in delodajalcev lahko sami naredili kaj in ne čakali na državo. Da bi do tega prišlo, se je treba dogovoriti o mehanizmi. Sindikati si prizadevajo, da bi povečali vpliv na poslovne odločitve. Očitajo nam, da je brezposelnost posledica sindikalnih apetitov. Tudi mi bi zahteve lahko zmanjšali, če bi bilo tako kot ponekod v tujini. Sindikati tam odstopijo od povečanja plač, če delodajalci v zameno pristanejo, da bodo odprli toliko in toliko delovnih mest. Če novih delovnih mest ni, sindikati delodajalcem pošljejo račun tudi za nazaj.

Nasploh pa je odpuščanje delavcev pri menedžerjih spoštovana stroka, saj knjiga Kako odpuštili delavca ne manjka v nobeni direktorski pisarni.

Socialnega sporazumevanja v podjetjih je kar veliko, saj so sindikati marsikje pristali na marsi-

kaj zgolj zaradi tega, da bi zaposleni ohranili delovna mesta. Žal marsikateri socialni sporazum ni dal pričakovanih sadov.

Sandi Bartol: Od zaposlenih v trgovini se zahteva, da delajo na teden tudi po 80 ur. Poleg posledic za zdravje trgovk in trgovcev zaradi tega tudi ne zaposlujejo novih delavcev. Če bi spoštovali predpise, bi v trgovini lahko zaposlili do 20 odstotkov več ljudi. Boljši rezultati trgovskih podjetij gredo lastnikom, v žepih trgovcev pa se ne poznajo. Kljub temu plače niso največji problem v trgovini, so šele na četrtem mestu, prvi problem je obratovni čas trgovin. Da bi delavkam in delavcem omogočili človeka vreden delovni čas, bomo pripravili predlog zakona o obratovnem času trgovin. Če bomo uspeli, bi trgovine lahko zaposlile vsaj 5000 novih delavcev.

ljajo, da je tudi zaposleni trgovec potrošnik.

Jernej Jeršan: Pred desetletjem nas je bilo še enkrat več kot sedaj. Izgradnja avtocest ni povečala števila zaposlenih, ker so podjetja posodobila delovni proces. Premik v gradbeništvu bi nastal le z novimi programi, naprimer stanovanjskim.

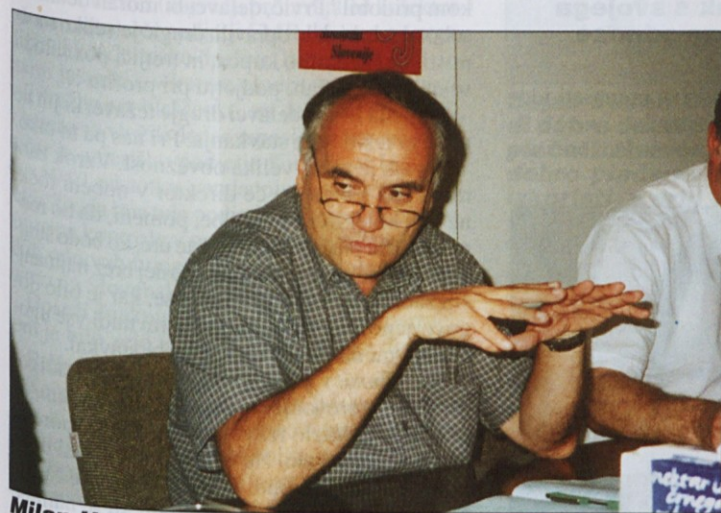
Stane Zupancič: Pred leti je sindikat dajal mnenje o presežnih delavcih, sedaj te možnosti nima več. Če bi problem nerednega izplačevanja plač in drugih prejemkov iz kolektivne pogodbe zaostri, bi bila brezposelnost še večja. Prav brezposelnost pa so največja nevarnost za ceno dela. Žal je prejšnja zakonodaja odpuščanje presežnih delavcev celo stimulirala, saj so se ob tem plače preostalih delavcev lahko povečale. Žal veliko mladih upokojuje še naprej dela. Nadurnega dela je vedno več. Sindikat pa prejema vedno več prošenj za solidarnostno pomoč.

bro? Podjetja so po šest mesecev puščala brez plač tudi zaščitene kategorije delavcev in jim tako omogočila prehod na zavod za zaposlovanje. Takšne delodajalce bi morali strogo kaznovati.

Neven Borak: Sedanje stanje na področju zaposlovanja je posledica tega, kar v 15 letih ni bilo narejenega. Kar smo dopustili popolno dezindustrializacijo, danes to ni rešljivo.

Prepad med anketno in registrirano brezposelnostjo je pri nas največji. Zaradi tega pri nas ne prihaja do velikih socialnih pretresov. Mehka politika odpuščanja je prebivalstvu omogočila beg iz industrije v podjetništvo. Obsežna siva ekonomija pomeni oviro za večjo zaposlenost. Zaradi decentraliziranega razvoja naše države je naše prebivalstvo še zelo prilagodljivo.

Možnosti vodenja takšne makroekonomske po-

Milan Utrša je nasprotoval temu, da bi se sindikati pri nekaterih zadevah odpovedali sodelovanju s socialnimi partnerji.

Valter Drozg, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije, je menil, da ministrstvo za ekonomske odnose podcenjuje probleme, ki jih pri nas povzročajo tuji veletrgovci.

Zaradi tega sindikati ne smemo biti le opazovalci zaposlovalne politike, ampak tudi njeni akterji.

Valter Drozg: Podatki o brezposelnosti so različni. Največja uganika so tisti med sedmimi in štirinajstimi odstotki (razlika med anketnimi podatki in registriranimi brezposelnimi), ki so očitno na neki način zaposleni. Zgolj programi zmanjševanja brezposelnosti očitno ne zadoščajo, potreben je tudi kapital. Tujega kapitala pa se zelo bojimo, pred njim smo klavstrofobični. Lani so naša podjetja po dolgem času prvič pridelala več dobička kot izgube. Ta rezultat je povezan s koncem notranjega odkupa. Kapital, ki je prej šel v ta namen, se zdaj sprošča.

Pravi podjetnik je deloholik, za zapravljanje sploh nima časa.

Industrijsko politiko imamo napisano, vendar leži v predalih. Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da brez industrije ne bo tehnične inteligence in ne inovacij.

O tem, kje so meje uničevanja industrije, se nismo dogovorili. Prej je industrija dajala prek 60 odstotkov družbenega proizvoda, zdaj še 33, medtem pa je menda pri 28 odstotkih.

Kaj z zahtevami povzroča sindikat, se je pokazalo v Revozu. Domači lastniki razmišljajo drugače kot tujci. Domači kapital je obzirnejši. Če lastnik v Revozu ne bo zadovoljen, bo šel v Romunijo ali kam drugam. „Leva za brke ni vedno dobro cuki.“

Vsaka nova multinacionalka pri nas pomeni zapiranje domačih firm. Ko bo Interspar v Mariboru odprl veletrgovino in zaposlil 400 ljudi, bo ta promet odvzel domačim firmam, tudi nekaj že zaposlenih trgovcev bo prevzel. Tudi nekaj manjših domačih trgovin bo propadlo. Mislim, da ministrstvo za ekonomske odnose do tega vprašanja nima pravega odnosa. Naivno mislijo, da bo konkurenca na trgu vse uredila. Čeprav bo za potrošnika to mogoče celo dobro, je to kratkovidno, saj pozab-

Andrej Kranjc: Delodajalci so po liniji najmanjšega odpora probleme najraje reševali z določanjem in odpuščanjem presežnih delavcev. Ker tehnične inteligence v podjetjih skoraj ni več, ekonomisti in pravniki ne morejo uvajati novih izdelkov. Če bi podjetja še imela tehnologije, bi lahko uvajala nove izdelke in novo tehnologijo.

Miloš Trampuž: Tržni red bi odpravil ekscese v trgovini, do katerih prihaja zaradi slabega pravilnika o odpiralnem času trgovin. Zdaj lahko vsakdo uvaža, kar sam hoče. Pod nadzorom so le domači proizvajalci živil. Tuji trgovci pa v naših trgovinah prodajajo svoje proizvode, ki so lahko cenejši, saj druge države podpirajo svoje kmetijstvo.

Mercator je izredno agresiven do proizvajalcev, saj zahteva ceno, ki ne krije stroškov. Zaradi tega v številnih firmah delajo nove sistemizacije delovnih mest, s katerimi znižujejo vrednotenje dela. Zaradi tega med zaposlenimi narašča napetost. Država bi za agrarno in živilsko industrijo morala sprejeti zaščitno zakonodajo.

Cvetka Gliha: Zaradi vstopa v EU bo za špedicijsko dejavnost treba sprejeti nekaj ukrepov, saj bo verjetno prišlo do precejšnjega zmanjšanja števila zaposlenih. Tudi na Pošti in v Telekomu že javno govorijo o prevelikem številu zaposlenih. Zaradi takšnih razmer je SDPZ na skupščini sprejel resolucijo o skrajševanju delovnega časa na 36 ali 37 ur tedensko.

Majda Marolt: Zaradi razmer na našem območju smo okroglo mizo o zaposlovanju organizirali že pred dvema letoma. Podjetja so najprej ukinila razvojne službe, zatem prenehala zaposlovati strokovnjake. Ko podjetje izdelkov ne more več prodati, je zaradi nesposobnosti prilagajanja zrelo za propad.

Nekateri ljudje so, da bi ohranili delovno mesto, podjetju pustili tudi šest plač. Je bilo to do-

litike, ki bi brezposelnost zmanjšala na raven izpred desetih let, ni. Položaj na trgu delovne sile pa kaže, da se je ta sposobna še naprej prilagajati. Oporne točke tega prilagajanja bi lahko bile: večja fleksibilnost delovnih razmerij, decentralizirana pogajanja o ceni delovne sile (zmanjšanje cene dela) in izobraževanje (šolanje, došolanje, prekvalifikacije). Ker so naložbe v človeški kapital najboljše, bi sindikat moral pritiskati, da bi bilo za izobraževanje več denarja.

Franci Križanič: Sindikati se morate vprašati, ali je socialno partnerstvo rodilo sadove ali ne. Vprašati se morate tudi, ali želite s partnerstvom prevzeti soodgovornost za makroekonomsko in razvojno politiko. Kot član nadzornega sveta v Industriji usnja Vrhnika, kjer predstavljam zaposlene, ugotavljam, da se država ne drži dogovorov. V to podjetje je poslala strojnega inženirja, ki naj bi reševal marketinške probleme (gre za Silva Hajdinjaka, ki je še nedavno delal v Litostroju, op. F. K.). Ker se na to ne spozna, bo veliko ljudi spravil ob pamet, tudi samomori so mogoči. Država bo s svojim ravnanjem pri Tamu spravila ob delo še 2000 delavcev, ki imajo zdaj delo na tej lokaciji. Za takšno politiko sindikati ne smete prevzemati soodgovornosti.

Za socialno politiko, kamor spada zaposlovanje, je odgovorna država. Država je iznašla novo tehniko vodenja podatkov o brezposelnosti, gre za zamagljevanje stanja, saj vključene v javna dela šteje med zaposlene.

Razpravo je Dušan Semolič sklenil z mislijo, da bo ZSSS pri tem vprašanju ravnala skladno s kongresnimi listinami. Pri tem ne bo prevzemala vloge drugih, ne vlade, ne delodajalcev. Misli iz razprave na okrogli mizi pa bodo pri aktivnostih upoštevane. Bitka za zmanjšanje brezposelnosti je tudi bitka za ohranitev sedanjih delovnih mest, je zaključil predsednik ZSSS.

Idrijsko podjetje Kolektor je eno tistih redkih slovenskih podjetij, ki jim gre dobro, da ne rečemo zelo dobro. Je velik izvoznik, v zadnjih letih je fizično raslo po letni stopnji 15 odstotkov. Načrti v prihodnje obsegajo prevzemanje ali nakup sorodnih podjetij po svetu. Je, kot pravi njegov direktor Stojan Petrič, edinstveno po tem, da večinski tuji solastnik podjetja nima odločilne besede. V njegovi okolici pa morda najbolj odmeva podatek, da so plače zaposlenih precej višje od povprečja v tej dejavnosti. Med obiskom v Kolektorju smo se pogovarjali s predsednikom sindikata Bojanom Severjem in direktorjem Stojanom Petričem, ki sta vsak s svojega zornega kota opisala uspešnost podjetja ter medsebojne odnose.

Bojan Sever je bil zadnjih osem let neprofesionalni predsednik območne organizacije sindikata ZSSS za Idrijsko in Cerkljansko. Hkrati je bil v podjetju profesionalni predsednik SKEI. Lani pa je v podjetju dobil druge naloge in zdaj dela v sindikatu Kolektorja po štiri ure, sicer pa v invalidskem podjetju Ascom, ki ga je ustanovil Kolektor, skrbi za tehnološko področje in razvoj.

Delavce, vlečne konje v podjetju, je treba dobro plačati

Kakšen je odnos vodstva do sindikata? Ali je delo v sindikatu kljub temu, da gre podjetju dobro, tvegano?

Odnos je obojestransko korekten. Vedno sem skušal razumeti probleme tovarne, vodstvo pa je bilo tudi naklonjeno do zaposlenih. Nikoli ni stiskalo pri plačah ali uresničevanju drugih pravic. Tudi podjetniška kolektivna pogodba je korektna do zaposlenih.

Kakšne so značilnosti vaše kolektivne pogodbe?

Zapisano imamo denimo pravico do trinajste in štirinajste plače. Trinajsta plača je regres, štirinajsta pa božičnica. Naše plače pa so že v štartu za 30 odstotkov višje od povprečja panoge. Vodstvo upošteva gibanje inflacije pri plačah.

Plača je sicer strošek podjetja, vendar smo še pod prejšnjim direktorjem sklenili takole: Kolektor je uspešno podjetje tudi zato, ker ima dobre delavce. Dobri delavci pa so za uspeh podjetja zelo pomembni. Zato imamo v Kolektorju v povprečju za 30 odstotkov višje plače kot v panogi, toda nekateri za podjetje posebej pomembni delavci, denimo orodjarji itd., imajo tudi do 50 odstotkov višje plače. Sam sem večkrat rekel direktorju: kader je treba plačati. In če sodiš, da so ti delavci, orodjarji na primer, vlečni konji v firmi, jih plačaj več, saj bomo od tega vsi imeli koristi.

Soupravo, svet delavcev imate?

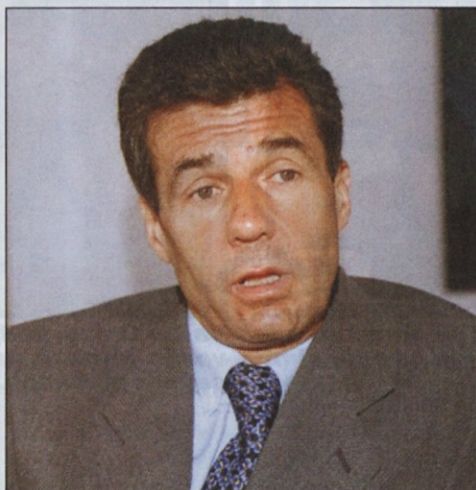
Nimamo. Zakaj bi jo pa imeli? Za to nismo čutili prav nobene potrebe. Mislim, da ima vsak zaposleni možnost, da svoje potrebe in zamisli prenese do vodstva prek sindikata in da se to tako kvalitetno rešuje, da za kaj več ni potrebe. Mislim, da podjetje kljub temu funkcioniira. Zakaj bi še posebej imeli denimo delavskega direktorja ipd.? Če se bo kdaj pokazala potreba, pa bomo uvedli soupravljanje in delavskega direktorja, ampak zaenkrat je še nismo čutili. Morda se potreba ni pokazala tudi zato, ker smo imeli profesionalnega predsednika sindikata. Svet delavcev je pač

Dobre delavce je koristno boljje plačati

Pogovor s predsednikom sindikata in direktorjem enega slovenskih najuspešnejših podjetij, idrijskega Kolektorja

inštanca, ki poskuša do vodstva prenašati ideje, češ da so to zamisli zaposlenih.

Mislim, da smo doslej probleme tudi brez souprave dobro reševali.

Stojan Petrič: Zame je pomembna primerjava med deleži plač v prometu mojega podjetja in konkurence na Zahodu. V tej primerjavi imajo naše plače približno enak delež.

Toda naloge sindikata in souprave so različne ...

Se strinjam, pa vendar, res ni bilo potrebe. Pri nas, tudi jaz, pač razmišljamo drugače.

O katerih vprašanih še, na primer?

Na primer o odnosih med sindikatom in podjetjem. Jaz se moram obnašati kot sindikalni menedžer, ne pa kot sindikalni aktivist iz nekdanih časov. Ne morem biti zadrt, ortodoksen sindikalist in meniti, da samo jaz poznam pravilne odgovore. Odnosi so se spremenili. Ozimnice in sindikalne prodaje v našem podjetju nimamo. Vse to moti delovni proces in povsem sem razumel vodstvo, ki je bilo proti prodajam na tovarniškem dvorišču.

Če sem direktorja prepričal, naj delavca bolje plača, zato pa naj mu zagotovi dela za osem ur, ne morem podpirati prodaje raznega blaga po podjetju med delovnim časom.

Za stavko mora biti tehten razlog

Kaj še v dolini rešujete drugače kot drugje v Sloveniji?

Sestanke imamo izven delovnega časa. Tudi stavkali še nismo. Moj odnos do štrajka: da, če je zares potreben. Sem tudi solidaren z delavci,

ki stavkajo. Vendar pa zaradi solidarnosti še ne stavkam tudi v svoji tovarni. Kaj bi s takim štrajkom pridobil? Prvič, delavci bi morali delati ob sobotah, da bi delo opravili, drugič je veliko možnosti, da izgubimo kupca, in tretjič, poznalo bi se nam pri plačah, podjetju pri profitu ...

Vem, da imajo delavci drugje težave, ki jih ne morejo rešiti brez stavkanja. Pri nas pa ni tako.

Štrajk je zame velika obveznost. Vzrok zanj mora biti tehten. In če direktor v nobeni točki ne krši kolektivne pogodbe, pomeni, da bo moral sindikat plačati delavcu tiste ure, ko bodo štrajkali. V Kolektorju so delavci doslej brez najmanjših zadržkov dobili plačano vse, kar je bilo dogovorjeno. Ker firma zaposlenim nudi vse ugodnosti, mi ne da možnosti, da bi stavkal.

Na odnose v podjetju moram gledati dolgoročno, ne pa revolucionarno. Gledati moram, da bo podjetje imelo razvoj, da bo imelo kadre in da bo napredovalo. Ne želim, da bi v naši dolini, v naši tovarni ljudi odpuščali. Odpuščati tu ni tako enostavno kot v Ljubljani, tu se namreč vsakodnevno srečujemo, tu se vsi poznamo. Ne bi me lepo gledali delavci, ki bi izgubili delo, kako se vozim na delo, oni pa so ga zaradi njihovih revolucionarnih sindikalnih potez izgubili. Zato se moramo tu drugače obnašati kot v Ljubljani.

Edinstven odnos z večinskim lastnikom

Ko smo se pogovarjali z Bojanom Severjem, smo postali pozorni na podatek, da je Kolektor uspešno podjetje in uspešen izvoznik, ki daje zaposlenim nadpovprečne plače. To je v nasprotju s splošnim prepričanjem slovenskih menedžerjev, da že plače po kolektivnih pogodbah zmanjšujejo konkurenčnost na tujih trgih.

Na vprašanje, kako si v Kolektorju lahko privoščijo takšne plače, pa so kljub temu tako uspešen izvoznik in pomemben proizvajalec v Evropi (odprli pa so tudi podjetje v Ameriki), je direktor Kolektorja Stojan Petrič odgovoril: "Plače so strošek kot vsi drugi stroški, o katerih se je treba vsako leto racionalno pogovarjati. Če pogledamo ekonomske razmere v Sloveniji danes in pred petimi leti, moram reči, da so bili pred petimi leti vhodni stroški nižji, kar se tiče plač in davčnih obremenitev.

No, mi smo se zavedali, da ob normalni rasti podjetja, mislim na fizično rast obsega proizvodnje, dolgoročno ob takšni rasti stroškov ne bomo mogli preživeti. Značilno za Kolektor je, da je od leta 1994 do lani rasel fizično po 15-odstotni letni stopnji. S tem je odpravil vse tiste slabosti, ki so se pojavljale pri vhodni strani.

Z drugimi besedami: leta 1993 smo imeli 950 zaposlenih in 60 milijonov mark prodaje, lani pa 820 zaposlenih in 117 milijonov mark prodaje. To kaže, da smo iskali svojo možnost v večanju obsega proizvodnje.

Kolektor se je sicer razvijal tako, kot je značilno za takšno podjetje in takšen izdelek, kot je komponenta, ki se vgrajuje v neki izdelek, ki se potem vgradi v finalni proizvod. Kolektor je bil ustanovljen leta 1963 v Idriji. Leta 1968 smo sklenili joint-venture pogodbo s tujim partnerjem, ki je šel leta 1993 v stečaj. Takrat smo se osamosvojili še z drugo, tržno nogo, prva, razvojna, je bila po 25 letih sodelovanja s tem partnerjem že definirana.

Kakšni so lastniški odnosi v Kolektorju?

Podjetje so gradili zaposleni, ki so po privatizaciji postali tudi delničarji. Kolektor ima tri lastnike: nemško podjetje Kautt&Bux, s katerim smo sklenili joint-venture pogodbo in ki po stečaju stoddotno pripada ameriški firmi Kirkwood Industries (največji proizvajalec kolektorjev na svetu), ter podjetji FMR, ki smo ga organizirali kot delniško družbo (lastniki so naši notranji lastniki), v katere okviru smo že ustanovili družbo pooblaščenko, ter delniška družba FI, v katero so vložili denar zaposleni. Največji delničar je ameriško podjetje Kirkwood Industries s 50,01 odstotka, vendar nima kontrole v podjetju. To, da ima tuje podjetje večinsko lastništvo, nima pa kontrole v podjetju, je izjema v lastniških odnosih tujega partnerja do domačega ne samo na Slovenskem, ampak tudi v svetu.

Doseči enakoveren položaj s tujim partnerjem je bilo zelo težko, vendar smo ga dosegli.

S čim ste ga dosegli?

Najprej z našo idrijsko trmo, potem z razvojem, ki smo ga imeli; bili smo tehnološko osamosvojeni in zelo domiselni na področju trženja. To so bile poteze, ki smo jih izpeljali, postale so odmevne in kupci so začeli prihajati. Je pa še nekaj. V zadnjih petih letih smo investirali okoli 60 milijonov mark v novo tehnologijo, v tri nove proizvodne stavbe, ki smo jih istočasno napolnili z novo tehnologijo in opremo.

Nova oprema zahteva verjetno tudi bolj izobražene kadre?

Nova oprema zahteva veliko let izkušenj in to je zasluga odločitve pred leti, da bomo imeli svojo proizvodnjo opreme. Za del procesa smo razvili svojo opremo, ki jo izdeluje posebna organizacijska enota. V tujini kupujemo samo nekaj

Bojan Sever: Dobro podjetje ima tudi dobre delavce, take pa velja dobro plačati. Naloga menedžmenta je, da dobro plačane delavce v polni meri izkoristi, v prid vseh.

osnovnih strojev, vse druge izdelamo sami. Tako delajo tudi konkurenti, saj gre za specifično opremo in je pogojena z znanjem, ki ga ti dodaja samemu izdelku. To ti daje komparativno prednost pred konkurenco. Pri tem moraš imeti relativno močno orodjarno, ki ti dobavlja tako dobra orodja, da dobiš ustrezen produkt v tolerancah, ki jih zahteva kupec. To pa spet zahteva več let pridobivanja znanja orodjarjev.

Delež plač v prihodku kot v Evropski uniji

Menedžerji radi primerjajo stroške dela pri nas z enakimi stroški v vzhodni Evropi ...

Ko se pogovarjamo o plači, je moje merilo delež plače v prodaji in ta ne sme biti večji kot na Zahodu. V Kolektorju smo v tej primerjavi enaki konkurenci v Evropski skupnosti (na svetu smo drugo največje podjetje, v Evropi pa največje in ob tem v vzhodni Evropi ni pomembnih konkurentov). Konkurenca ima drugačno organizacijo, manj poudarjeno v globino, manj ima zapo-

slenih, na zaposlenega pa večjo prodajo. Ta se giblje okoli 200.000 mark, pri nas pa okoli 140.000 mark, delež za plače pa je iz tega naslova primerljiv. To pa je najpomembnejše. Stroškovno smo primerljivi.

Kolikšna je pri vas bruto dodana vrednost?

Bruto dodane vrednosti imamo okoli 65.000 mark na zaposlenega in to je za slovenske razmere za to industrijo izredno dobro. Naša konkurenca pa ustvari okoli 90 do 100.000 mark bruto dodane vrednosti. Naš cilj je, da bi v naslednjih treh, štirih letih dosegli enako razmerje: 200.000 mark prodaje in vsaj 80.000 mark dodane vrednosti na zaposlenega. Če bomo to dosegli, bomo lahko začeli razmišljati tudi o enako dobrih plačah. Za to pa bo treba v Kolektorju še marsikaj storiti, od uvajanja novih izdelkov, širjenja prodajne mreže po svetu, zmanjševanja stroškov.

Temu primerno bo treba izpeljati reorganizacijo podjetja in morda tudi zmanjšati število zaposlenih.

Torej se zniževanju števila zaposlenih ne more izogniti niti uspešno podjetje ...

Ja, to je proces, ki se mu ne moremo izogniti. Leta 1993 smo imeli še več kot polovico nevalificiranih delavcev, zdaj jih je še petina. Pa še teh bo iz leta v leto manj. Razvoj gre pač samo v to smer. Kvalificirani prihajajo, nekvalificirani odhajajo, ker brez ustreznih kvalifikacij ne morejo delati v procesu.

Bomo pa uporabili mehke variante. Čeprav za presežnega delavca tudi mehka varianta pomeni izgubo dela. Moram reči, da je to največji problem vsakega menedžerja. Vendar socialnega vidika kot menedžer ne morem postavljati v ospredje, pri meni imata prednost zadovoljstvo kupcev in lastnikov.

Se pa v našem okolju že pojavljajo težave zaradi nizke brezposelnosti, primanjkuje nam namreč zlasti kvalificiranega tehničnega kadra. Kolektor že zaposluje kadre iz Ljubljane in nekateri so se navadili na Idrijo ter postali zanesljiv kader, kader, na katerega lahko dolgoročno računamo.

Ali ste zadovoljni z napovedmi nove ministrice za gospodarske dejavnosti Tee Petrin, da se bo treba začeti ukvarjati predvsem z dobrimi podjetji?

Zanima me, kako bo to uresničila. Če bi bil v njeni koži, bi tako storil, pa naj bo kar koli. Tudi če bi bil zato minister le eno leto. Bi pač tisto leto začel ta proces. Ukvarjal bi se denimo s petdesetimi najpomembnejšimi slovenskimi podjetji. Seveda je kaj takega težko izvesti, saj je zadaj politika.

Bi dopustili stavko v Kolektorju ali bi se z delavci raje pogajali?

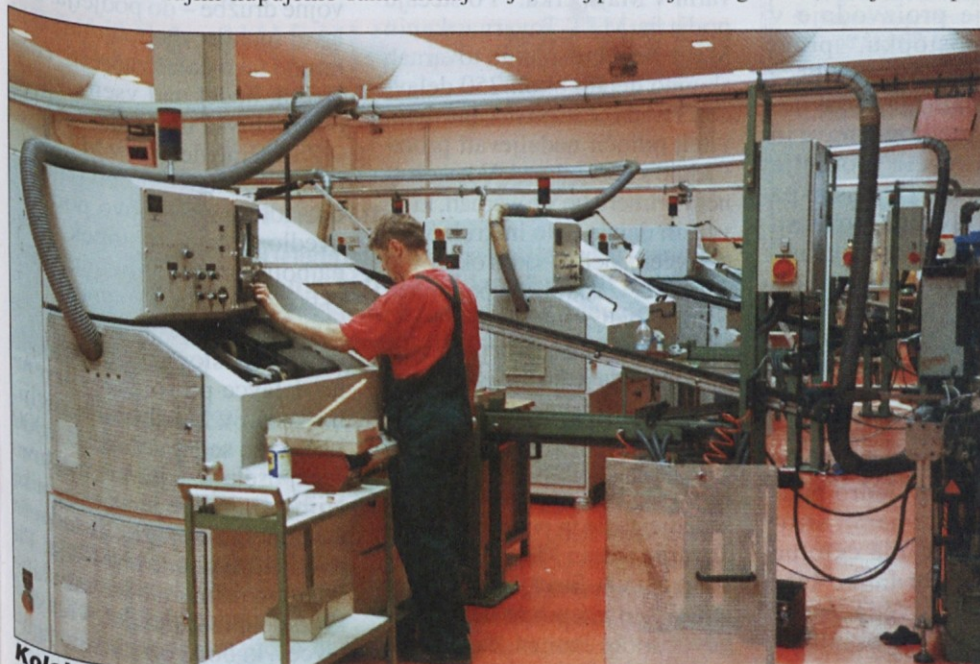
Stavka je oblika nesporazuma med delodajalcem in zaposlenimi in delodajalec mora oceniti, ali se mu splača dopustiti stavko ali ne.

Jaz bi se z delavci zelo pogovarjal, tudi popuščal, če bi imel na trgu tak položaj, da si stavke nikakor ne bi mogel privoščiti. Če pa bi imel na trgu slab položaj, bi delavcem skušal dopovedati, kaj lahko dam in česa ne. Seveda mi je lažje govoriti, ker v Kolektorju zaposleni nimajo razlogov za stavko.

Pomembno je, če so ljudje zadovoljni ...

Zadovoljstvo je relativno. Nihče ni nikoli povsem zadovoljen. Ne verjamem, da so delavci v Kolektorju zadovoljni. Verjetno menijo, da so še kar plačani, vendar si želijo še boljše plače. Pa imamo v tem okolju bistveno boljše plače od drugih.

Tekst in foto. B. R.

Kolektor Idrija: Podjetje je po tehnologiji, kakovosti izdelkov ter poslovnih prijemih in rezultatih primerljivo z najbolj konkurenčnimi proizvajalci kolektorjev v svetu.

Predsednik uprave podjetja MTT-Tovarna tkanin Melje Sašo Jevšnik je pred kratkim na okrožnem sodišču v Mariboru vložil predlog za uvedbo stečajnega postopka za podjetje, ki ga vodi, o čemer smo v Novi Delavski enotnosti že poročali. O razmerah v podjetju smo se pogovarjali s predstavnikom delavcev v nadzornem svetu Stanislavom Šajnom.

“Podjetje MTT-Tovarna tkanin Melje daje delo okoli 600 delavkam in delavcem. Zanje bo uvedba stečajnega postopka hud udarec,” pravi Šajn. “Zato da bi ta udarec ublažili, se je v podjetju že sestal svet delavcev, ki ga vodi Boris Golubič. Na njem je predsednik uprave predstavnikom delavcev podrobno pojasnil gospodarski položaj podjetja, sam pa sem jim povedal, kako bo svojim članom ob stečaju priskočil na pomoč Sindikat tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije, ki jih bo ob pomoči območne organizacije ZSSS zastopal tudi v stečajnem postopku.”

Podjetje je prezadolženo

Predsednik uprave Sašo Jevšnik je članom sveta delavcev povedal, da je podjetje že dalj časa v finančnih težavah, saj iz tekočega poslovanja ne more pokrivati vseh nakopičenih obveznosti, nastalih v preteklih letih. Žiro račun podjetja MTT-Tovarna tkanin Melje je tako blokiran že okoli 1100 dni, trenutno pa znaša blokada preko 781 milijonov tolarjev.

Skupna zadolženost podjetja je konec minulega leta znašala 2,1 milijarde tolarjev, vrednost premoženja pa 2,2 milijarde tolarjev.

Podjetje MTT-Tovarna tkanin Melje že več let posluje z izgubo. Lani je izguba znašala preko 895 milijonov tolarjev, prenesena izguba iz preteklih let pa 2,4 milijona tolarjev. Plačilna nesposobnost podjetja traja že dalj časa. Po mnenju predsednika uprave kljub naporom za finančno sanacijo ni realnih možnosti za odpravo plačilne nesposobno-

Pogovor s predstavnikom delavcev v nadzornem svetu MTT-Tovarne tkanin Melje Stanislavom Šajnom

Ob stečaju tovarne MTT bo brez dela ostalo 600 delavcev

Stanislav Šajn: Uprava in nadzorni svet menita, da stečajni upravitelj v MTT lahko ohrani zdravo jedro in 350 delovnih mest.

sti in za rešitev problema prezadolženosti. Zaradi tega podjetju ne preostane nič drugega, kakor da gre v stečaj.

“Hkrati s predlogom za uvedbo stečajnega postopka je predsednik uprave sodišče informiral tudi o možnostih za nadaljevanje proizvodnje v stečajnem postopku,” pravi Stanislav Šajn. “Stvar sodišča oziroma stečajnega upravitelja je, ali bo predlog uprave in nadzornega sveta podjetja upošteval ali ne. Dejansko pa vidi vodstvo podjetja možnost, da bi v stečajnem postopku nadaljevalo proizvodnjo okoli 350 delavcev. Največji problem podjetja MTT-Tovarna tkanin Melje je namreč izjemno velika infrastruktura, saj dela danes v tovarni 600 delavcev, od nekdanjih 2500. Če bi ohranili zdravo jedro podjetja in ga razbremenili stroškov za vzdrževanje celotne infrastrukture, bi lahko bilo poslovanje zdravega jedra uspešno. Seveda pa bi bilo za to treba nekaj investirati, saj je strojni park podjetja že dokaj zastarel.”

Bo od 6500 ostalo samo 400 delavcev?

V nekdanji sestavljeni organizaciji MTT je pred dobrim desetletjem delalo 6500 delavcev v Melju, v Merinki, v Tekstilni tovarni Tabor in v Tekstilni tovarni v Majšperku. “Po stečaju podjetja MTT-Tovarna tkanin Melje bo v omenjenih tovarnah skupno delalo okoli 750 delavcev, seveda če se bo stečajni upravitelj odločil nadaljevati proizvodnjo s 350 delavci. V nasprotnem primeru bo v tovarnah, ki so včasih dajale delo in kruh 6500 delavcem, delalo samo okoli 400 delavcev,” zaskrbljeno pojasnjuje Šajn. “Analiza trga, ki jo je opravila uprava, kaže, da bi proizvodnjo zdravega jedra meljske tovarne lahko prodali. Zato je upanje, da bo stečajni upravitelj ohranil 350 delovnih mest, realno. Pravzaprav bi bilo nesmiselno, če bi sedanje posle in pogodbe MTT-Tovarna tkanin Melje enostransko prekinila. Sicer pa se neki najemnik - o imenih še ne morem govoriti - že zanima, da bi zdravo jedro podjetja od stečajnega upravitelja vzel v najem in zaposlil 350 delavcev.”

Po besedah Stanislava Šajna, ki se o vsem, za kar glasuje v nadzornem svetu, prej posvetuje s svetom delavcev, je sedaj še bolj očitno, kako neučinkovita je bila prejšnja uprava podjetja, ki je znala odlično poskrbeti zase, do delavcev pa je imela mačehovski odnos. “Nova uprava je v treh mesecih pridobila več novih poslov kot stara uprava v zadnjih letih,” pravi Šajn. “Sicer pa moram povedati, da je nadzorni svet v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi članov stare uprave zoper njih podal pristojnim organom kazensko ovadbo. Sedaj je na njih, da zadeve raziščejo in proti morebitnim krivcem ustrezno ukrepajo.”

Hud udarec za delavce

Kakor pravi Šajn, pa delavci niso razočarani samo zaradi dela stare uprave, temveč tudi zaradi premalo odgovornega odnosa lastnika - to je Slovenske razvojne družbe - do podjetja. Delavci menijo, da podjetje ne bi moglo tako daleč zabresti, če bi lastnik bedel nad vsem, kar je počela bivša uprava.

Za večino delavcev MTT-Tovarne tkanin Melje bo dan, ko bo sodišče za njihovo podjetje uvedlo stečajni postopek, eden najbolj črnih v življenju. V prvi fazi se bo moralo namreč vseh 600 delavcev prijaviti na zavodu za zaposlovanje. Za tekstilne delavce pa so zaposlitvene možnosti v Mariboru in regiji, kjer je že sedaj več kot 31.000 brezposelnih, izjemno majhne. Njihovo upanje je samo, da bi stečajnemu upravitelju uspelo rešiti zdravo jedro MTT-ja. Pa še v tem primeru bi se tam lahko zaposlila samo polovica delavcev, ki bodo ob stečaju izgubili delo. In kje bodo našli za-

IZ SODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Širitev očitanih kršitev

V postopku pred sodiščem ni dopustno širiti obsega očitanih disciplinskih kršitev, saj je sodišče pri odločanju vezano na dejansko stanje disciplinskega postopka.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 230/98 z dne 2. 2. 1999)

Sodišče prve stopnje je s sodbo ugodilo zahtevku tožnice, razveljavilo odločitev organov tožene stranke z dne 7. 7. 1992 in 31. 7. 1992 o prenehanju delovnega razmerja tožnice, ugotovilo, da ji delovno razmerje pri toženi stranki ni prenehalo in še traja, in da jo je zato tožena stranka dolžna pozvati nazaj na delo in jo razporediti na delovno mesto, primerno njeni strokovni izobrazbi in izkušnjam, ji vpisati delovno dobo v delovno knjižico in ji plačati prikrasjanje pri plači skupaj s prispevki in z zakonitimi zamudnimi obrestmi, vse v 8 dneh pod izvršbo.

Sodišče druge stopnje je s sodbo zavrnilo pritožbo tožene stranke kot neutemeljeno in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožena stranka vložila pravočasno revizijo zaradi revizijskega razloga zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da sodišči pri odločanju nista upoštevali tudi zahteve za uvedbo disciplinskega postopka, iz katere so razvidne tudi kršitve delovnih obveznosti, ki jih v izreku sklepa disciplinske

komisije sicer ni, so pa razvidne iz obrazložitve. Tožničinu ravnanje je bilo tako, da je iz njega bilo zaključevati, da dovoljuje zamenjavo blaga dobrim strankam. Zato ni mogoče obravnavati samo, kaj se je dogajalo dne 28. 5. 1992, kot sta to storili nižji sodišči, ampak je treba njeno odgovornost presojati širše. To še posebej zato, ker je postopek pred sodiščem šteti kot nadaljevanje disciplinskega postopka.

Revizijsko sodišče je revizijo tožene stranke zavrnilo kot neutemeljeno in svojo odločitev obrazložilo: "Revizija zaradi zatrjevanje zmotne uporabe materialnega prava, na kar pazi revizijsko sodišče tudi po uradni dolžnosti (386. člen ZPP), ni utemeljena. Revizijsko sodišče, enako kot sodišče druge stopnje v izpodbijani sodbi, zaključuje, da tožnica ne more biti odgovorna za tiste hujše kršitve delovnih obveznosti, ki so ji bile očitane v disciplinskem postopku. Tožnica naj bi namreč dovolila in dopustila, da je njena namestnica dne 28. 5. 1992 v popoldanskem delovnem času zamenjala razne alkoholne pijače za cigarete. S tem

naj bi storila hujšo kršitev delovne obveznosti po 7. točki (zlora ba položaja in prekoračitev pooblastila) in 28. točki (vsaka kršitev delovnih obveznosti iz delovnih razmerij, ki istočasno predstavlja kaznivo dejanje ali gospodarski prestopok ali prekršek) v zvezi s 1. točko (neizpolnjevanje ter nevestno, nepravočasno in malomarno opravljanje delovnih in drugih obveznosti) 30. člena pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti (v nadaljevanju: pravilnik) tožene stranke. Za te očitane kršitve pa tožnica, zaradi ugotovitve, da je bila spornega dne odsotna in da jo je kot poslovodkinja nadomeščala namestnica z vsemi pravicami in obveznostmi in da je prav namestnica izvršila zamenjavo blaga, ne more biti odgovorna. V sporu pred sodiščem je tožena stranka sicer skušala širiti odgovornost tožnice tudi preko datuma 28. 5. 1992, okoli katerega se je vodil disciplinski postopek ugotavljanja disciplinske odgovornosti tožnice, vendar kot je to že pravilno poudarilo sodišče v izpodbijani sodbi, je sodišče pri odlo-

čanju vezano na dejansko stanje disciplinskega postopka, pri čemer lahko sicer samo odloči o odgovornosti delavca, izvaja dokaze in tudi spremeni pravno kvalifikacijo, prav tako lahko izreče drugačen disciplinski ukrep, ne more in ne sme pa širiti obsega očitanih kršitev in odločati o njih, še posebno ne, če bi bilo to v škodo delavca, ki uveljavlja sodno varstvo. S tem bi sodišče kršilo določbo drugega odstavka 24. člena zakona o delovnih in socialnih sodiščih (Uradni list RS, št. 19/94). Zato sodišče pri odločanju tudi ni smelo upoštevati dejstev, ki so sicer bila ugotovljena v sodnem postopku in na katera sedaj opozarja revizija, ker ta dejstva niso bila predmet disciplinskega postopka pri toženi stranki. Postopek pred sodiščem ni nadaljevanje disciplinskega postopka, kot to zmotno navaja tožena stranka, saj sodišče, kot je že bilo poudarjeno, po dokončnosti odločitve v disciplinskem postopku, na zahtevo delavca, preizkuša pravilnost in zakonitost te odločitve, vendar samo v obsegu obravnavanih kršitev."

Sindikalna lista

Junij 1999	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje negospodarstvo)
Prvi del	SIT	SIT
1. Dnevnice		
– cela dnevnic		3.693,00
– (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	
– polovična dnevnic		1.846,00
– (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.285,00
2. Kilometrina (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	66.471,00	53.909,00
4. Prenosičnice - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 1. 1999)		
– po SKPGD (na delovni dan)	537,00	537,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade		
– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	53.311,00	45.321,00
– za 20 let	79.967,00	67.981,00
– za 30 let	106.622,00	90.641,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	332.350,00	505.467,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodnejše		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodnejše
3. Solidarnostne pomoči		
– po SKPD – ob smrti delavca	99.705,00	90.641,00
– ob smrti v ožji družini	49.853,00	–
4. Minimalna plača (od 1. 1. 1999)	68.233,00	68.223,00
5. Zajamčena plača	39.082,00	39.082,00
6. Regres za letni dopust		
– najmanj	102.000,00	96.500,00*
– ali največ (70 % povprečne slovenske plače)		102.000,00

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. V negospodarstvu znaša regres po podpisu aneksa h kolektivni pogodbi (Ur. list RS št. 39/99) za leto 1999 96.500 SIT. Za delavce, katerih mesečna bruto plača za obdobje marec-maj 1999 ne presega 120.000 SIT, znaša regres 102.000 SIT. Do 5. junija se vsem delavcem izplača 85.012 SIT regresa, preostali del pa do 5. januarja prihodnje leto.

PРАВNA MNENJA IN NAŠVETI

Piše: Katarina Lavrin, dipl. iur.

Službeno potovanje in nadure

Delodajalec delavca pošlje na službeno potovanje, ki traja več kot 12 ur. Ali je delavec upravičen do izplačila tako dnevnic kot tudi nadur, glede na to, da je sicer njegova dnevna delovna obveznost 8 ur?

na službenem potovanju ima pravico do povračila stroškov za prehrano oziroma do dnevnice. Če je njegovo delo dejansko trajalo več, kot je polni delovni čas, ima tudi pravico do plačila nadur. Pri tem je potrebno upoštevati, da potovanje in bivanje ne štejeta za delo preko polnega delovnega časa – šteje samo dejansko opravljanje dela, ki je trajalo več kot 8 ur.

Dnevnic (povračilo stroškov za prehrano) šteje za povračilo stroškov, ki jih je imel delavec pri opravljanju določenih del na službenem potovanju. Pravica do plačila nadur pa je del plače, ki pripada delavcu, kadar dela preko polnega delovnega časa. Ker gre za dva različna naslova upravičenj, se pravica do dnevnice in pravica do plačila nadur ne izključujeta. Delavec

Pogovor z Janezom Vilmanom in Milanom Šulcem o položaju zaposlenih v Acroniju in drugih družbah na lokaciji bivše Železarne Jesenice

Čas je za ureditev plač

Položaj v Acroniju, največji metalurški družbi na Jesenicah, ki je prejšnja leta poslovala z velikimi težavami, se je letos izboljšal, saj že tri mesece dosega načrtovane poslovne rezultate. SKEI družb na lokaciji bivše železarne Jesenice si je po besedah predsednika SKEI v Acroniju Janeza Vilmana in profesionalnega zaupnika SKEI v tem podjetju Milana Šulca ves čas prizadeval za ohranitev firme in delovnih mest, zaradi česar ni pritiskal za povečanje plač. Sedaj ko se poslovanje Acronija ureja, bi bil po njunem mnenju čas za ureditev plač, kar je obljubilo tudi novo vodstvo podjetja. Če za to ne bo razumevanja, lahko med delavci spontano izbruhne nezadovoljstvo.

Kakšno politiko je vodil SKEI v Acroniju in na lokaciji bivše Železarne Jesenice?

Vilman, Šulc: SKEI je ves čas stremel k temu, da bi vse družbe na jeseniški lokaciji poslovale pozitivno. Za ta cilj smo si prizadevali, ker smo prepričani, da je položaj zaposlenih in tudi drugih prebivalcev najbolj odvisen od pozitivnega poslovanja Acronija in manjših družb. Takšno politiko smo vodili tudi zaradi tega, ker smo se bali, da bo podjetje "vzel hudič".

Od marca do maja letos Acroni dosega načrtovane poslovne rezultate. Tako Vasilij Prešeren, direktor Acronija, kot Matic Tasič, prvi človek Slovenskih železarn (SŽ), sta nam že pred časom obljubila, da se bomo ob tem izpolnjenem pogoju začeti pogovarjati o izboljšanju plač. Te so zdaj za 23,5 odstotka nižje od povprečja v naši državi, so tudi za 10 odstotkov pod povprečjem SŽ.

Plače so kolikor toliko znosne le zaradi tega, ker skoraj vsi delavci delajo v turnusih, torej tudi popoldne in ponoči, ter tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih.

Zakaj imate takšen neugoden raspored delovnega časa?

Vilman, Šulc: Najbolj je pogojen z dogovorji z elektrogospodarstvom. Prav tu pa je naš naslednji problem – cena elektrike. Ta je namreč precej večja kot v EU. Tudi v sanacijskem programu SŽ piše, da je pogoj za uspešno sanacijo evropska raven cene elektrike. Sedaj pa Acroni, ki porabi zelo veliko te energije, to plačuje po 9,11 pfeniga za kilovatno uro, v EU pa je cena 4,5 do šest pfenigov. To elektriko elektrogospodarstvo dobavlja po, konični tarifi. Zaradi takšnega cenovnega režima, Acroni od sedme do enajste ure dopoldne stoji, dela pa ponoči in ob vseh dela prostih dnevih. Na Jesenicah smo obveščeni, da je elektriko iz Republike Srbske mogoče uvoziti po ceni 3,8 pfeniga. Zaradi vsega tega se sprašujemo, zakaj je elektrika za Acroni tako draga. Evropska cena elektrike bi Acroniju omogočila pozitivno poslovanje.

Kaj SKEI predlaga upravi v zvezi s plačami?

Janez Vilman in Milan Šulc sta nam pred stari železarskimi poslopji na Javorniku zaupala tudi to, da je SKEI z novim direktorjem Acronija Vasilijem Prešernom zadovoljen, saj je izboljšal poslovne rezultate, tudi odnosi so že boljši. Zal jima je, da je zaradi številnih drugih dolžnosti prevečkrat odsoten.

Vilman, Šulc: Zahtevamo vsaj izenačitev plač z ravnijo v drugih delih SŽ. Naš predlog je vsakemu delavcu 10.000 tolarjev več v kuverto. Treba je vedeti, da je v Acroniju zdaj povprečje 133.000 tolarjev bruto. Več kot 1000 od 1450 zaposlenih mesečno ne dobi v kuverti več kot 77.000 tolarjev. Kar precejšen del plač je posledica dodatkov za neugodno turnusno delo in slabe delovne pogoje. Ob tem pa je v Acroniju 39 ljudi plačanih po

individualni pogodbi, njihovo povprečje 238.000 tolarjev neto.

Če za naše zahteve ne bo posluha, smo vodstvu že povedali, da lahko pride do spontanega nezadovoljstva delavcev. Če bo do tega prišlo, se bomo postavili na čelo. Članstvu smo tudi povedali, da bodo pogajanja trda in dolgotrajna.

Z direktorjem se običajno dobimo v začetku meseca, ta mesec je bil odsoten in še čakamo. Verjetno se bomo dobili že v tem tednu.

Ste poslovodstvu predlagali še kaj?

Vilman, Šulc: Zlasti izboljšanje medsebojnih odnosov. V nemški firmi BSW, kjer smo bili na obisku, smo se prepričali, da so prav dobri odnosi ključ izjemne uspešnosti tega podjetja. Podobno smo videli v angleških jeklarnah. Če se bodo odnosi med šefi in delavci izboljšali, bo tudi Acroni uspešnejši.

Pri nas pa šefi, če jim kaj rečeš, odgovorijo: če ti ni všeč, pa pojdi drugam. Prepričani smo, da se morajo šefi z delavci znati pogovarjati. Le zadovoljen delavec je tudi dober delavec. Zavedamo se, da je to proces, da ljudi prek noči ni mogoče spremeniti.

Kako pa ste zadovoljni z lastninjenjem, z deležem, ki ga imate zaposleni?

Vilman, Šulc: Največji, kar 68,6-odstotni delež ima država. Za zaposlene in bivše delavce je bil rezerviran 20-odstotni delež, vendar tega nismo dosegli. Številni so se naveličali čakanja in certifikate vložili drugam. Ni bilo pošteno, da je država z zakonom o lastninjenju SŽ čakala tako dolgo. Za zaščito notranjih delničarjev, ki imajo 37.579 delnic, smo ustanovili Lameto, družbo pooblaščenko, ki se spopada z računskimi težavami. Največji problem je njeno financiranje.

Zaposleni se bojijo, da imajo lastniki namen čimveč razprodati. SKEI se zavzema za nadaljevanje lastninjenja po firmah na po-

samezni lokaciji, razmišljamo enako kot venčani. V Acroniju bomo verjetno dobili teškega partnerja, saj je podjetje treba doka-

Kako je potekal stečaj Fiproma?

Vilman, Šulc: Po zaslugi SKEI dokaj ugodno za delavce. Iz njega sta namreč nastali podjetji Elektrode in SUZ, v njiju ima delo kakšnih 400 delavcev. Del Fiproma je odkupil italijanski partner in v Fiprom Vire zaposlil

80 delavcev. Po stečaju so delavci dobili pri SKEI vso potrebno pomoč. Jamstveni sklad jim je že nakazal odškodnino za neizplačane plače. Ker je stečajni upravitelj prerekal izplačilo odpravnin, smo zanje vložili tožbo. Naša pravna je v upniškem odboru Fiproma v stečaju.

Ker imata novi podjetji SUZ in Elektrode objekte in stroje le v najemu, se zavzemamo za enako rešitev, kot je bila uresničena za Armaturo Muta in ravensko livarno.

Kako je SKEI organiziran v Acroniju in kako v drugih družbah na jeseniški lokaciji?

Vilman, Šulc: Po razpadu nekdanje železarne smo se na novo organizirali. Imeli smo tudi težave, vendar smo jih reševali. V Acroniju smo pred nedavnim izvedli volitve novih organov. Predsednik je Janez Vilman, podpredsednik Marjan Žurman, sekretarske posle pa opravlja edini profesionalc Milan Šulc. V pogajalski skupini je še Alojz Pukšič. SKEI je dobro uigran tim. Naše delo je zelo zahtevno, saj se je treba bosti tudi z državo. Volitve

smo izvedli tudi v drugih družbah na naši lokaciji. Za začetek julija je sklicana skupščina, na kateri bomo konstituirali skupne organe SKEI. Na njej bomo govorili tudi o lastninjenju in postaviti zahteve v korist zaposlenih.

Kakšni pa so vaši odnosi s konkurenco?

Vilman, Šulc: Tako v Acroniju kot v drugih družbah smo večinski sindikat. Ob problemih delavcev nastopamo s KNSS enotno. Nove odnose razvijamo že tri leta, v tem času smo vzgojili in spremenili tudi sebe. To je mogoče opaziti zlasti pri odnosih s članstvom, s katerim smo v stalnem stiku. Naša posebnost je tudi to, da smo vse probleme skušali reševati znotraj železarne. Sprememba je tudi pri konkurenci, ki je postala bolj zmerna in ne naseda več provokatorjem.

Naša moč bi bila še večja, če bi bilo članstvo v SKEI številčnejše. Zdaj je zunaj sindikatov približno tretjina zaposlenih.

Če smo prav obveščeni, v zadnjem času o svojih problemih in predlogih obveščate tudi odgovorne državne organe in funkcionarje?

Vilman, Šulc: O ceni elektrike smo pisali skoraj vsem, začenši s predsednikom vlade. Povedali smo, da je celo komisija iz Bruslja, ki je preiskovala obtožbe za damping, ugotovila, da plačujemo energijo dražje kot v EU. Pozvali smo tudi poslance, da bodo seznanjeni z našimi težavami.

Želita za konec še kaj dodati?

Vilman, Šulc: Rada bi opozorila na še en hud problem SŽ – nerešeno vprašanje plačila obresti za obveznice, izdane zaradi sanacije SŽ. Zakon, ki je to urejal, je konec lanskega leta prenehal veljati, novi pa je še v parlamentarni proceduri in želimo, da bi bil čimprej sprejet.

Problemov je še nič koliko, o večini se z vodstvom Acronija že pogovarjamo. Gre zlasti za notranjo organizacijo, logistiko in še marsikaj, kar zmanjšuje uspešnost poslovanja. Zato še enkrat poudarjava, da od cilja, da bi vse družbe poslovale uspešno, SKEI ne bo nikoli odstopil.

Franček Kavčič

skei Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije

1. Izhodiščne bruto plače po kolektivni pogodbi za kovinsko in elektroindustrijo (Ur. l. RS, št. 37/96 in Aneks št. 2 z dne 1. 6. 1999) za JUNIJ 1999 v SIT

Zahtevnostna skupina tarifni razred	Relativno razmerje	Izhodiščna bruto plača
I. Enostavna dela	1,00	56.803
II. Manj zahtevna dela	1,12	63.619
III. Srednje zahtevna dela	1,25	71.003
IV. Zahtevna dela	1,45	82.364
V. Bolj zahtevna dela	1,60	90.884
VI. Zelo zahtevna dela	1,90	107.925
VII. Visoko zahtevna dela	2,25	127.806
VIII. Najbolj zaht. dela	2,60	147.687
IX. Izjemno pomembna najbolj zahtevna dela	3,10	176.089

Eskaacija (Januar 99) 5,5 %
Aneks št. 2 (1. 6. 1999)** (glej opombe) 2,0 %

* Zakon o minimalni plači, o načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999-2001 (Ur. l. RS, št. 39/99 z dne 25. 5. 1999)
ZAKON OMEJUJE LE RAST IZHODIŠČNIH PLAČ, NE PA TUDI RASTI MASE PLAČ!

2. Regres za letni dopust za leto 1999 (v skladu z ZMPUPR, Ur. l. RS, št. 39/99)
– najmanj 102.000 SIT
– največ (70 % pov. plače v RS) 117.942 SIT

3. Povračila stroškov v zvezi z delom
– regres za prehrano JUNIJ 1999 16.617 SIT
– dnevnice
– cela 3.500 SIT
– polovična 1.750 SIT
– znižana 1.218 SIT
– kilometrina (od 27. 3. 1998) 35,94 SIT

4. Nekateri drugi prejemki od 1. 1. 1998
JUBILEJNE NAGRADE:
PO KPD ZA SKUPNO DELOVNO DOBO ALI DELOVNO DOBO PRI ZADNJEM DELODAJALCU, Aneks št. 2, z dne 1. 6. 1999 – sprememba 66. čl. KPD** (glej opombo)
– za 10 let 56.803 SIT
– za 20 let 85.205 SIT
– za 30 let 113.606 SIT
ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: 425.841 SIT ali*
SOLIDARNOSTNE POMOČI:
– smrt delavca 283.894 SIT ali*
– ostalo 141.947 SIT ali*
– daljša bolezen dogovor delodajalec in sindikat
– nadomestilo za ločeno življenje 56.779 SIT ali*
* Glej pojasnila

5. Drugo

- najnižja plača (Ur. l. RS, št. 1/99) od JANUARJA 1999 68.223 SIT
- zajamčena plača od 1. 1. 1999 (Ur. l. RS, št. 1/99) 39.082 SIT
- povprečna mesečna bruto plača za MAREC 1999 168.489 SIT
- na zaposlenega v RS
- povprečna mesečna bruto plača za JANUAR-MAREC 99 166.175 SIT
- na zaposlenega v RS
- začasna osnova za določanje višine nekaterih prejemkov (Ur. l. RS, št. 1/99)
- bruto 141.947 SIT
- neto 90.641 SIT
- povprečna mesečna bruto plača po dejavnostih FEBRUAR 99 133.868 SIT
- DJ/27 in 28 Proizvodnja kovin in kovinskih izdelkov 130.800 SIT
- DK/29 Proizvodnja strojev in naprav 136.708 SIT
- DL/30, 31, 32 in 33 Proizvodnja električne in optične opreme 141.612 SIT
- DM/34 in 35 Proizvodnja vozil in plovil

Pojasnila:

1. IZHODIŠČNE PLAČE:
Aneks št. 2, z dne 1. 6. 1999.
Vir: Tarifna priloga h kolektivni pogodbi dejavnosti (Ur. l. RS, št. 37/96), Aneks št. 2, z dne 1. 6. 1999;
Zakon

2. REGRES ZA LETNI DOPUST:
Vir: Zakon o minimalni plači, načinu usklajevanja plač in o regresu za letni dopust v obdobju 1999-2001 (Ur. l. RS, št. 39/99).

3. POVRAČILA STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM:
– REGRES ZA PREHRANO: 10 % povprečne mesečne plače na zaposlenega v RS v preteklih treh mesecih;
– DNEVNICE: določene z uredbo;
– KILOMETRINA: 30 % cene super bencina (98 okt.).
Vir: Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkov, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95, 5/98), KPD.

4. IZRAČUN NEKATERIH DRUGIH OSEBNIH PREJEMKOV:
– JUBILEJNE NAGRADE: Aneks št. 2, z dne 1. 6. 1999;
– ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI: osnova so tri povprečne bruto plače v gospodarstvu za pretekli tri mesece oziroma mesečne bruto plače delavca, če je to ugodneje za delavca;
– SOLIDARNOSTNE POMOČI: najmanj ena povprečna bruto plača delavcev pri delodajalcu oziroma ena povprečna bruto plača v gospodarstvu za pretekli tri mesece, če je to ugodneje za delavca;
– NADOMESTILO ZA LOČENO ŽIVLJENJE: najmanj 40 % povprečne plače delavcev pri delodajalcu ali povprečne plače v gospodarstvu za pretekli tri mesece, če je to ugodneje za delavca;
Vir: KPD, SKP.

Opomba: Zakon o začasnih določitvi osnove za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja (Ur. l. RS, št. 19/97) določa začasno osnovo za določanje višine prejemkov pod 2, 3 oz. 4., Sprememba osnove je bila objavljena v Ur. l. RS, št. 3/98 in 1/99.
** OPOMBA: Sprememba 66. čl. KPD (jubilejne nagrade) stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu RS. Sprememba izhodiščnih plač velja od 1. 6. 1999 (junjske plače).

Pogovor s sekretarko krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenko Bobovec

“Gospodarske in socialne razmere v Lendavi so ob koncu tega desetletja zelo podobne tistim iz začetka desetletja, ko se je leta 1991 v Lendavi sprožil prvi val stečajev,” pravi Zdenka Bobovec. “Razmere v gospodarstvu so zaskrbljujoče. Pred časom se je z uvedbo postopka likvidacije neslavno končala razvojna pot Purlena, ki je v lasti sklada Infond Zlat iz Maribora. Likvidacijski postopek še vedno ni končan, delavci pa so si bili prisiljeni poiskati socialno varnost na zavodu za zaposlovanje po noveli zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, ki jim je omogočila, da so sami dali odpoved, ker več kot pol leta niso prejeli plač. Tudi Planika iz Turnišča, ki je bila s preko

Zdenka Bobovec: Nekatera matična podjetja imajo mačehovski odnos do dislociranih obratov v Lendavi.

pa so hude. “Na eni strani je čedalje manj uspešnih in perspektivnih podjetij, na drugi strani pa se povečuje število brezposelnih,” opozarja Bobovčeva. “Po zadnjih podatkih je na območju lendavske upravne enote registriranih brezposelnih delavcev 2223, medtem ko je aktivnih prebivalcev 10.178. Stopnja brezposelnosti znaša že več kot 20 odstotkov.”

“Med vsemi brezposelnimi delavci je kar 740 iskalcev prve zaposlitve, 864 pa jih je starejših od 40 let. Med brezposelnimi je 967 delavk,” pravi Bobovčeva. “Posebno zaskrbljujoča je izobrazbena struktura brezposelnih delavcev. Prvo stopnjo izobrazbe

Lendavi grozi nov val stečajev

800 zaposlenimi eno največjih podjetij na območju upravne enote Lendava, je morala v stečaj. Na srečo podjetje v stečaju pod vodstvom stečajnega upravitelja nadaljuje proizvodnjo in tako še vedno daje delo in kruh več kot 500 delavcem. Nekatero delavke z našega območja je prizadel tudi stečaj tekstilne tovarne TIO z Otiškega Vrha na Koroškem, saj jih je bilo nekaj, ki so včasih delale v kasneje ukinjenem obratu v Dobrovniku, še vedno v rednem delovnem razmerju v tem podjetju.”

Število delovnih mest se zmanjšuje

“Svojevrsten šok za Lendavčane je bil tudi, ko ljubljanska Ilirija v svojem obratu v Lendavi ni podaljšala delovnega razmerja za določen čas 46 delavcem, ki so v obratu delali že več kot pet let,” pojasnjuje zaskrbljena Bobovčeva. “Ker je odpovedal pogodbo tuji partner, je tudi v Elektromaterialu iz Lendave ostalo brez dela 32 trajno presežnih delavcev. Z resnimi težavami se srečujejo tudi v Indipu.”

“Ta čas so najhujše razmere v Logu, kjer delavci že pol leta niso dobili plač, stavkajo pa že tretji mesec. Če bo šel tudi Logo v stečaj, se bo število brezposelnih v Lendavi povečalo za 80 delavcev,” pravi Bobovčeva. “V zadnjem času je moralo zaradi likvidnostnih in drugih težav dejavnost opustiti tudi veliko samostojnih podjetnikov, ki so pred leti odprli svoje trgovince ali manjše gostinske lokale. Med njimi je veliko takšnih, ki so se na pot podjetništva podali v skrajni sili, ko so zaradi stečaja svojega podjetja ostali brez dela. To še dodatno demoralizira tiste, ki danes iz-

Gospodarske in socialne razmere v Lendavi so se v zadnjem letu ponovno poslabšale. Problem brezposelnosti je čedalje bolj pereč, saj je stopnja brezposelnosti še vedno visoko nad republiškim povprečjem, poleg tega pa se je, kakor kaže, v Lendavi sprožil nov val stečajev in odpuščenja trajno presežnih delavcev. O problemih in perspektivah lendavskega gospodarstva ter o ekonomskem in socialnem položaju delavcev smo se pogovarjali s sekretarko krajevne pisarne ZSSS v Lendavi Zdenko Bobovec.

gubljajo delo, saj izkušnje kažejo, da na našem majhnem tržišču ni več veliko tržnih niš, ki bi ljudem omogočale samozaposlovanje.”

“Za nameček pa se mi čedalje bolj dozdeva, da tudi Petrol in država pišeta črni scenarij za Nafto Lendava. Če bi v Nafti opustili rafinerijsko dejavnost, bi bila to za celotno gospodarstvo v regiji prava katastrofa, saj sedaj z Nafto poslovno sodeluje veliko manjših podjetij in podjetnikov iz Lendave in celotnega Pomurja,” opozarja Zdenka Bobovec.

Mačehovski odnos do dislociranih obratov

Kaj se pravzaprav dogaja z lendavskim gospodarstvom? Zakaj so gospodarske razmere tako kritične ravno v Lendavi in okolici? “Menim, da se Lendavi mačhčuje, ker je njen gospodarski razvoj v preteklosti slonel v glavnem na obratih podjetij, ki imajo sedež izven Lendave, pa tudi izven pomurske regije. Ko matična podjetja zaidejo v krizo, začnejo najprej ukinjati dislocirane obrate ali zmanjševati število zaposlenih v njih. Marsikatero podjetje poskuša svo-

je probleme najprej rešiti na račun delavcev v dislociranih obratih, saj je to za matično podjetje najmanj boleče. Ko se je znašla tekstilna tovarna TIO iz Otiškega Vrha v težavah, je najprej ukinila svoj obrat v Dobrovniku. Obrat Peka v Turnišču je moral v stečaj, ker je zabredlo v težave matično podjetje. Logo se je razvil iz nekdanjega obrata mariborskega Primata, ki je Lendavčanom odstopil zastarel program. V obratu Ilirije v Lendavi so zmanjšali število zaposlenih na osnovi poslovne politike, ki jo diktira matično podjetje v Ljubljani. Tudi o usodi Nafto Lendava odločajo njeni lastniki v Ljubljani. Takšnih primerov je še več,” pravi Zdenka Bobovec. “Vsa podjetja, ki imajo sedež zunaj regije, imajo neko svojo računico, ne razmišljajo pa o ekonomskih in socialnih posledicah, ki jih njihova poslovna politika povzroča v Lendavi in nasploh v Pomurju.”

Stopnja brezposelnosti že presega 20 odstotkov

Socialne posledice takšnih razmer v lendavskem gospodarstvu

ima 1044 brezposelnih delavcev, drugo stopnjo 204, tretjo stopnjo 38, četrto stopnjo 530, peto stopnjo 361, šesto stopnjo 37 in sedmo stopnjo 9 brezposelnih delavcev.”

“Takšna neugodna izobrazbena struktura je zlasti posledica neustrezne gospodarske strukture v tem delu Pomurja. Tu so ljudje tradicionalno navezani na zemljo, zato v preteklosti mnogi o svoji delovni karieri niso niti razmišljali. Veliko se jih je v preteklosti zaposlilo takoj po osnovni šoli, da bi si čim prej zagotovili eksistenco. Danes delavci brez poklica najtežje najdejo delo.”

Poleg lastnih težav pa delavci v Lendavi vznemirjajo tudi predvidene reforme. “Največ hude krvi med ljudmi so povzročile razprave o pokojninski reformi. Vlada se je odločila dvigniti starostno mejo za upokožitev ravno v času, ko se število brezposelnih mladih ljudi enormno povečuje. Naj razumem, kdor more! V Lendavi že danes mnogo mladih ljudi zase ne vidi več perspektive, ker nimajo dela. Iztrženi delavci, ki bi si zaslužili, da gredo v pokoj, pa bodo morali delati še naprej.”

“Trenutno delavce, še zlasti v manjših zasebnih podjetjih skrbijo kakšne posledice bo imela uvedba davka na dodano vrednost. Mnoge je strah, da se bo število samozaposlenih in podjetnikov zmanjšalo, s tem pa tudi število delovnih mest,” opozarja Zdenka Bobovčeva. “Nadaljnje ukinjanje delovnih mest lahko v Lendavi povzroči pravo gospodarsko in socialno katastrofo.”

Pogovor z Živkom Tolevskim, predsednikom Zveze sindikatov Makedonije

Brez pomoči od zunaj – socialna katastrofa

htevamo brezplačno zdravstveno varstvo in minimalno pomoč v denarju. Predlagamo, naj vsak tak delavec na mesec dobi 60 odstotkov zajamčene plače – 300 mark. Državi tudi predlagamo, naj delavskim družinam pomaga premostiti težave pri plačevanju stroškov bivanja (elektrika, voda, komunala). To so možni predlogi, da se za delavstvo nekaj naredi. Vsega seveda ne bo mogoče, saj je država zelo zadolžena (neuradno 40 odstotkov BDP). Zunanji dolg iz zira večinoma še iz časov, ko smo

bili le 20 milijonov nepovratnega denarja. Vse drugo so novi krediti ali preložene obveznosti odplačevanja že najetih kreditov. Samo za begunce porabi Makedonija dnevno poldrugi milijon dolarjev. Iz sedanjega kaotičnega stanja se lahko rešimo le s svežim denarjem.

Upam, da se bodo begunci lahko kmalu vrnili. Upam tudi, da bo konec vojne omogočil vrnitev naših poslovnih partnerjev (s Tolevskim smo se pogovarjali dan pred ustavitvijo napadov Nata). Naše možnosti so najbolj odvisne od tega, ali bomo pravočasno dobili primerno odškodnino.

Je zaradi beguncev s Kosova, povečini albanske narodnosti, notranji položaj v Makedoniji še težji?

Tolevski: Mednacionalni odnosi v Makedoniji so zelo občutljivi, vendar imamo dober model medsebojnih odnosov. Pri nas so Albanci vključeni v vse oblastne strukture. Vse seveda ni odvisno le od nas Makedoncev, sodelovanje in sožitje je odvisno tudi od druge strani. Čeprav je separatizem vedno čutiti, je njegova moč odvisna od konkretnih odnosov. Brez soglasja o tem, da je Makedonija država vseh njenih prebivalcev, sožitja ne more biti. Ta koncept države razvijamo vse od njene nastanka, torej že osem let, vendar vsega naenkrat ni mogoče urediti. Glede razvoja mednacionalnih odnosov v naši državi pa sem optimist, mislim tudi, da bi glede tega lahko bili za zgled tudi drugim državam. Treba pa je vse dati na mizo, se pogovarjati, dogovarjati, spoštovati drug drugega, biti potrpežljiv. Z nacionalisti in militantnimi osebami je probleme treba razčiščevati.

Je v tem, da je v Makedoniji le ena večja sindikalna centrala, kakšna prednost?

Tolevski: Mislim, da je to dobro. Tudi sedaj se delavci včlanjujejo v sindikat. Le ena sindikalna zveza je mogoča tudi zaradi tega, ker so naši sindikati dejavnosti povsem avtonomni. Sindikalni pluralizem poznamo od drugod, v njem je dobro vsaj to, da ta ni enak političnemu pluralizmu.

Franček Kavčič

Živko Tolevski, predsednik Zveze sindikatov Makedonije

bili v prejšnji državi. Še večja zadolženost ni mogoča.

Upam pa, da bodo ta naš predlog v glavnem sprejeli, saj je socialni mir tudi v interesu države.

Če pa bo prišlo do spontanih protestov, se bo Zveza sindikatov Makedonija postavila na čelo. Če hočejo socialno stabilnost, naj pomagajo ljudem, govorjenje ne zadošča. Brez konkretnih dejanj nemirov ne bo mogoče preprečiti.”

Kakšen je po vašem mnenju možen izhod?

Tolevski: Upam, da bomo za povzročeno škodo dobili primerno odškodnino. Nekaj je obljubila že donatorska konferenca, bila je 5. maja v Parizu. Od obljubljenih 420 milijonov smo do-

Kakšne so ekonomske in socialne razmere v Makedoniji?

Tolevski: Na kratko, najslabše po letu 1991, ko se je ta država osamosvojila. Skoraj celotno gospodarstvo stoji, saj to, kar dela za domači trg, ne more zapolniti zmogljivosti. Tudi v kmetijstvu je težko, saj je izvoz sadja in zelenjave prekinjen. Zaradi tega stoji tudi živilska industrija. Poti prek Kosova in Srbije so blokirane, preko Bolgarije in Romunije pa je transport predrag in prepočasen. Zaradi takšnih razmer in prevelike rizičnosti so naročniki iz Evrope odpovedali veliko že sklenjenih pogodb. Letošnje poslovno leto je za makedonske gospodarstvenike praktično odpisano. Sedanje razmere so le vrhunec tega, kar se je tej državi dogajalo vsa zadnja leta, vojna na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini, ukrepi proti Jugoslaviji, embargo Grčije ... Makedonija za vse to ni nič kriva, je le na nepravem mestu. Škode, ki je nismo povzročili sami, ne moremo plačati. Po začetku vojne je na prisilni dopust odšlo 75.000 delavcev. Skupno škodo v gospodarstvu ocenjujejo na dve milijardi dolarjev. Ker gospodarstvo stoji, se povečujejo potrebe po proračunskih sredstvih. Ker vse stoji, se tudi proračun ne polni. Humanitarna pomoč v Makedonijo prihaja, vendar le proizvodi, ki jih imamo tudi doma. Namesto, da bi kupovali pri naših podjetjih, ki ne morejo prodati skoraj ničesar, prihaja hrana iz tujine.

In koliko imate nezaposlenih?

Tolevski: Nezaposlenih je 270.000 ali 32 odstotkov, kar je največ v Evropi. Zaposlenih je kakšnih 400.000, vendar 130.000 delavcev plač sploh ne prejema ali pa jih prejema neredno. Ker ljudje nimajo dela, siromaštvo narašča.

Kako v teh razmerah sindikat lahko opravi svoje poslanstvo?

Tolevski: Podprli smo spremembo ureditve in uvajanje nove delovnepravne regulative, saj smo mislili, da se bomo na ta način razvijali hitreje. Zaradi sedanjih razmerah je sindikat pod velikim pritiskom, tudi v precepu. Položaj v državi je zelo zapleten. Če bi se odločili za masovne proteste, bi to bilo zelo tvegano. Sindikat od države zahteva zlasti ukrepe za pomoč delavcem, ki ne delajo. Zanje za-

turistična
agencija

ATRIS

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA
TURIZMA, Ljubljana, Dalmatinova 4,
OBJAVLJA LETOŠNJO PONUDBO –

DOPUSTI 99.

Pišite ali telefonirajte nam na 061/131-00-33,
061/326-982 – fax ali 061/322-975.

Naša ponudba v Sloveniji: Bohinjsko jezero, Pokljuka, Rogla, Čatež, Piran, Fiesa, Strunjan, počitniške hišice ali apartmaji za 4 do 6 oseb – cene od 7.500 do 12.000 SIT/dan.
Hrvaška obala: Poreč – polpenzion v dvoposteljni sobi; hotel Neptun, 7.760 SIT/osebo,

hotel Pical 10.000 SIT, hotel Diamant 7.900 SIT,
hotel Zorna 8.400 SIT. Turistična taksa je vključena v ceno.

Na voljo so še hoteli v Vrsarju, Rovinju, Puli, Rabcu, na otokih Krk, Rab, Pag in Hvar. Najem apartmajev za 4 ali 6 oseb v Poreču – Lanterna, 78.000 oziroma 142.000 SIT za tedenski najem z vključeno turistično takso. Apartmaje imamo tudi v Rovinju, Puli, na otoku Hvaru, Korčuli in Pagu.

Posebna ponudba: Novigrad – Kastanja; bivanje v bungalovih s polpenzionom – odrasli 4.900 SIT, otroci do 10 let 3.500 SIT. Savudrija – bungalovi za 3 ali 4 osebe, polpenzion 4.200 SIT odrasli, 3.000 SIT otroci.

PRIJAZEN DAN! POKLIČITE NAS!

Metod Zalar, direktor

Letošnje srečanje je bilo na gozdni jasi, športni del pa ob odprtem bazenu Zdravilišča Dolenjske Toplice. Organizacijo srečanja, na njem je bilo okoli 250 udeležencev iz 17 organizacij, so vodili: Jože Erjavec in mag. Boris Pavličič (Združenje za poslovanje z nepremičninami pri GZS), Slavko Podboj (Terca Šentrupert) in Miloš Mikolič (Sindikat komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije). Sindikalni zastavi se je letos prvič pridružila zastava združenja pri GZS.

Predsednik združenja mag. Janez Frelj pozdravlja udeležence; od leve proti desni so še: Boris Pavličič, novi sekretar GZS Združenje za poslovanje z nepremičninami, Miloš Mikolič, Alojz Terbuc, Jože Erjavec in Slavko Podboj, direktor Terce iz Šentruperta.

sicer: samokolnico, obiranje grozdja in vlečenje vrvi. Najboljši trije v vsaki disciplini so dobili "pokale" v obliki ročno izdelanih lončenih modelov za pečenje potic, znanega izdelovalca iz Šentjerneja Jožeta Pungercarja. Pokale, ki jih je prispeval sindikat KVNS, je podelil njegov predsednik Alojz Terbuc.

Na zaključni slovesnosti smo se poslovili od Jožeta Erjavca, dosedanjega sekretarja Združenja za poslovanje z nepremičninami, ki odhaja v pokoj. Za dolgoletno sodelovanje smo se mu oddolžili s sodčkom rdečega, kosilnico in uro v pričanju, da se bomo še videvali, vsaj na srečanjih. *Miloš Mikolič*

Tretje poletno srečanje delavcev organizacij za poslovanje z nepremičninami

Za zabavo je poskrbel ansambel Petra Finka, vodilni animator pa je bil neutrudni Slavko Podboj. Obiskal nas je tudi Krjavelj.

Zaradi dežja je bil športni program spremenjen tako, da smo namesto košarke, odbojke in malega nogometa imeli družabne igre, in

Rezultati:

tenis: 1. Gregor Frandolič, GIZ Ljubljana, 2. Barbara Janiš, GIZ Ljubljana, 3. Jani Nadižar, Domplan Kranj; **pikado:** 1. SPL Ljubljana, 2. SI-PRO Žalec, 3. Staninvest Maribor; **tarok:** 1. Rudi Lužan, Suprastan Celje, 2. Jože Kapus, Alpdom Radovljica, 3. Biserka Vozelj, Domplan Kranj; **badminton:** 1. Bremis Velenje, 2. Staninvest Maribor, 3. Domplan Kranj; **balinanje - ženske:** 1. SPL II. ekipa, 2. SPL I. ekipa, 3. Suprastan Celje; **balinanje - moški:** 1. Alpdom Radovljica, 2. Premik Nova Gorica, 3. Domplan Kranj; **samokolnica v paru:** 1. Terca Šentrupert-Bremis Velenje, 2. GIZ Ljubljana, 3. Suprastan Celje; **obiranje grozdja (živa samokolnica):** 1. Alpdom Radovljica, 2. Atrij Celje, 3. Domplan Kranj; **vlečenje vrvi:** 1. Domplan Kranj, 2. Staninvest Maribor, 3. SPL Ljubljana.

Posebno priznanje v obliki lončene latvice je za novo članstvo in številčno udeležbo dobila ekipa GIZ iz Ljubljane, za najbolj veselo ekipo pa je priznanje latvico dobila ekipa Staninvesta iz Maribora.

Vlečenje vrvi je bilo strašno "napeta" zadeva ...

Humoreska

"Odkar naši politiki govorijo, da bodo po novem zakonu o delovnih razmerjih pri nas delovna razmerja postala bolj fleksibilna, se je našemu direktorju že čisto zmešalo," je pred dnevi pri malici v naši tovarni potarnala Jožica iz uprave podjetja. "Kar naprej govori, da moramo biti vsi skupaj bolj fleksibilni!"

"Ne razumem, kaj je hotel od tebe?" je povprašal strugar Lojze.

"Naročil mi je, naj našemu poslovnemu partnerju nakažem plačilo za opravljeno storitev na privatni račun in ne na račun njegovega podjetja. Ko sem mu povedala, da zakoni tega ne dovoljujejo, mi je dejal, da moram biti malo bolj fleksibilna, če želim ohraniti delovno mesto."

"Tudi meni je direktor rekel, da moram biti pri delu bolj fleksibilna," je dejala kuharica Špela. "Pred dnevi, ko sem njemu in članom kolegija postregla malico v sobi za goste, mi je dejal, da so zrezki premajhni. Pojasnila sem mu, da za tako malo denarja, kot ga podjetje namenja za malice, ne morem delati čudežev. Direktor mi je nato rekel, naj bom bolj fleksibilna pri svojem delu, pa bom kmalu ugotovila, da je mesa dovolj."

"Neverjetno, tudi meni je direktor rekel, da naj bom fleksibilen!" se je iznenada spomnil vratar. "Ko sem zadnjič tako kot v vsak avto pogledal tudi na zadnje sedeže v njegovega audija ter ga vprašal, kaj pelje iz tovarne, mi je dejal, naj ne vitkam svojega nosu v stvari, ki se me nič ne tičejo, in naj bom raje malce bolj fleksibilen, drugače se lahko poslovim od svojega delovnega mesta."

"Mene pa je direktor zadnjič, no, kako naj rečem, pobožal po zadnjici. Ko sem ga osorno zavrnila, je rekel, da bom morala biti v bodoče bolj fleksibilna, če bom želela še naprej delati kot propagan-

distka," se je razburila plavolasa Milena iz komerciale.

"Od mene pa je direktor terjal, da grem v službenem času delat mizararska dela na njegov vikend v planinah. Ko sem dejal, da bi lahko imela zaradi tega oba težave, mi je priporočal, naj bom bolj fleksibilen, če bi rad kaj dosegel v življenju," je dejal mizar Tone.

"Očitno bi morali biti vsi tako fleksibilni kot direktorjeva žena," se je zarežal skladiščnik Rudi. "Ona ima tako fleksibilen odnos do svojega moža, da jo večkrat zanese v naročje kakšnega Italijana, seveda če ima kaj pod palcem!"

"Pa tudi njegov sin ima menda zelo fleksibilen odnos do šole. Včasih gre k pouku, včasih pa ne."

pa šprica, odvisno pač od tega, kako fleksibilno je tisti dan njegovo razpoloženje," je dodala Špela.

Kdo ve, kako dolgo bi še tako sedeli in klepetali, če ne bi privihral v menzo direktor.

"Kaj pa delate tukaj, saj je čas za malico vendar že zdavnaj minil!" je zavpil.

Vsi smo sklonili glave, praktikantka Suzana pa je samozavestno dejala: "Ne vidim razloga, zakaj se zaradi tega razburjate, gospod direktor!"

"Zakaj se razburjam? Zato, ker bi morali vsi že delati, vi pa še vedno sedite tukaj pri malici! Čič ne da nič! Kdo bo to plačal!"

"Ah, gospod direktor! Če želite ohraniti zdravje in mirne živce, boste morali imeti malce bolj fleksibilen odnos do delavcev!" mu je zabusila praktikantka Suzana in z visoko dvignjeno glavo počasi odšla iz menze.

Pa naj še kdo reče, da se mladi ne učijo hitro!

Iz dnevnika delavca Jožeta Fleksibilni odnosi

Dan Telekom Slovenije v Mariboru

Športna tekmovanja, zanimivi izleti, prijetno druženje

V Mariboru se je minulo soboto zbralo na Dnevu Telekom Slovenije več kot 2000 delavcev tega velikega podjetja. Na začetku srečanja so najprej prebrali pismo predsednika uprave Telekom Slovenije Petra Tevža, ki zaradi poškodbe ni mogel priti v Maribor. Po njegovih besedah smo v Sloveniji že vstopili v informacijsko družbo, v kateri prevladujejo razvita telekomunikacijska struktura in vsesplošna uporaba sodobnih storitev te vrste. "Na tem področju se nam v svetovnih merilih ni česa sramovati. Telekomunikacije v Sloveniji so na višji ravni, kot je siceršnja stopnja razvitosti gospodarstva. V letu ali dveh se bo Telekom Slovenije lahko primerjal z najrazvitejšimi telekomunikacijskimi operaterji. To je tudi naš cilj. Nas povprečja ne zanimajo več, temveč se želimo primerjati samo še z najrazvitejšimi," je v pismu poudaril Tevž. Poudaril je, da imajo pri izgrajevanju takšnega Telekoma veliko vlogo vsi zaposleni in njihovi predstavniki v konferenci sindikatov in svetu delavcev. "Dogovarjanje in sodelovanje zaposlenih in medzmenta je nujno. Koristi morata imeti obe strani, še zlasti pa potrošniki oziroma uporabniki," je zapisal Tevž.

Udeležence Dneva Telekom Slovenije je pozdravil tudi delavski direktor Telekom Slovenije Milan Fujs. Opozoril je, da je pred Telekomom veliko nalog, ki jih morajo izpolniti v sorazmerno kratkem času. "Tekmece na trgu moramo pričakati s povsem dograjenim in posodobljenim telekomunikacijskim omrežjem, ki bo lahko pokrilo vse različne potrebe naših uporabnikov. Po drugi strani pa moramo postati notranje učinkovita gospodarska organizacija, saj lahko le tako obstane na konkurenčnem trgu in ohrani čim več delovnih mest," je dejal Fujs. "Zato je organizacijska in kadrovska prenova podjetja nujna. Prenovo moramo jemati kot naraven proces v organizacijskem in ekonomskem razvoju podjetja."

Fujs je prav tako dejal, da se morajo delavci Telekom Slovenije, kar imajo v načrtih, lotiti skupaj, kot povezan in trden kolektiv. "Sodelovanje zaposlenih ter sveta delavcev in konference sindikatov je nujno. Doslej je bilo sodelovanje tvorno in uspešno, zato se ne bojim, da tudi v prihodnje ne bo tako. Soupravljanje delavcev je zaživel. To je tudi edina pot, da se bo podjetje uspešno raz-

vijalo naprej ter hkrati zagotavljalo ne samo delovna mesta, ampak tudi osebni in poklicni razvoj vsakega izmed nas," je sklenil Fujs.

Dobrodošlico je vsem udeležencem srečanja zaželel tudi direktor poslovne enote Telekom Slovenije v Mariboru Jože Zidarič.

Delavke in delavci Telekom Slovenije so se pomerili v številnih športnih disciplinah. Pri tem so imeli izredno srečo z vremenom, saj ni bilo ne prevroče, pa tudi prehladno ne. Tisti, ki niso tekmovali, so se podali na organizirane izlete na Ptuj, v Slovenske gorice, na Pohorje in po Mariboru ter na rancarijo

in splavarjenje po Dravi. Kdor je želel, se je lahko tudi kopal v termalnih bazenih v hotelu Habakuk in rekreativno diagnostičnem centru Fontana. Ljubitelji vinske kapljice so se podali na krožno vožnjo po vinski cesti, za lačne pa so spekli vola.

Po končanih tekmovanjih so se udeleženci zbrali na družabnem srečanju, kjer so podelili pokale najboljšim ter jubilejne nagrade delavcem Telekom Slovenije za 10-, 20- in 30-letno delo v podjetju.

T. K.

Rezultati:

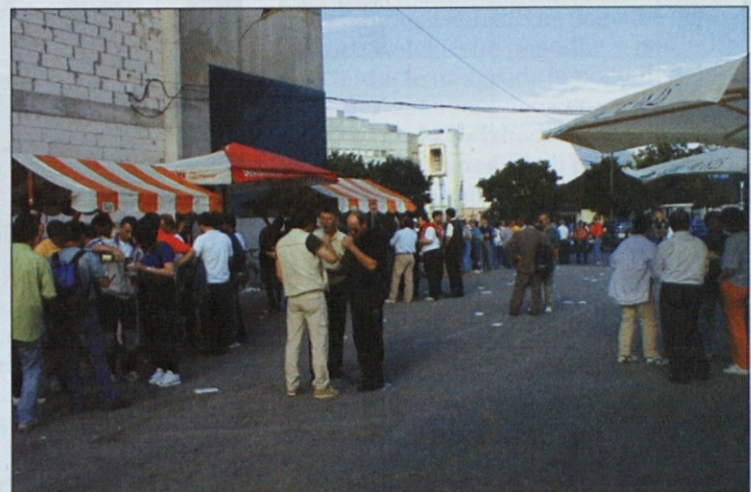
Mali nogomet: 1. Ljubljana, 2. Koper, 3. Murska Sobota, 4. Novo mesto

Streljanje z zračno puško - ženske ekipno: 1. Ljubljana, 2. Novo mesto, 3. Maribor; **- moški ekipno:** 1. Kranj, 2. Ljubljana, 3. Murska Sobota; **- ženske posamezno:** 1. Mihaela Škvarč, 2. Vlasta Klavora, 3. Zvonka Frangež; **- moški posamezno:** 1. Tomaž Travnik, 2. Janez Černe, 3. Srečko Hudoklin

Odbojka - ženske: 1. Maribor, 2. Ljubljana, 3. Koper; **- moški:** 1. Maribor, 2. Ljubljane, 3. Celje, 4. Kranj; **Košarka:** 1. Ljubljana, 2. Celje, 3. Sedež podjetja; **Kegljanje - ženske ekipno:** 1. Koper, 2. Trbovlje, 3. Celje; **- moški ekipno:** 1. Murska Sobota, 2. Trbovlje, 3. Maribor; **- ženske posamezno:** 1. Mateja Vodišek, 2. Valerija Kožuh, 3. Vanda Kocjači; **- moški posamezno:** 1. Marko Bavec, 2. Henrik Dimic, 3. Ernest Kerec

Namizni tenis - ženske: 1. Novo mesto, 2. Kranj, 3. Koper; **- moški:** 1. Maribor, 2. Ljubljana, 3. Koper

Šah - ekipno: 1. Maribor, 2. Ljubljana, 3. Novo mesto; **šah posamezno:** 1. Dušan Kutin, 2. Boris Gerzina, 3. Vlado Jurišič

Nova Delavska enotnost	ZNAČILNOST SKLADNEGA	KDOR SI JE PRILASTIL TUJE UMETNIŠKO DELO	VRTNA RASTLINA ZA KOMPOT	PRVA ŽENSKA	TITAN	TANUŠI KOL ZA OVILJANJE FIZOLA	ŽLEBIČ V DESKAH	RIMSKI DRŽAVNIK IN VOJSKOVODJA	PREVOZ ČESA CEZ TUJO DRŽAVO	Avtor: Rudi Murn							
ROČNOST										MESTO V EPIRU, GRČIJA							
SISTEM TIPK PRI KLAVIIRJU																	
EVROPSKA REKA ELBE					SLOVENSKA DENARNA ENOTA												
NEKDANJI TURSKI GOSPOD				INDOSANT													
				... KONJA KUJE													
UDELEŽENEC DIRKE							GAMSJI BIVOL	VRH HALJA MUSLIMANK			1	BOŽANSKA DEVIČA V NORDIJSKI MITOLOGIJ	POD	OSEBNI ZAIEMEK	POKLIC LESNE STROKE	GORLJIV PLIN	MUZA UMETNOSTI KOMEDIJE
								RADLIŠKI ŠPORTNI NOVIN									
BOGATAŠ, MOGOTEČ						GORA V ZAHODNEM NEPALU				BRZO-STRELKA							
										GRŠKI BOG VETROV							
TRAVA DRUGE KOŠNJE						SREDNJEVSKA MUČILNA NAPRAVA											
						LADO PAHOR											
PRITOK SAVE PRI MEDVODAH					POGON NA DIVJAD				KROGLA					ZELIKA			
									ARABSKO RIZEVO ŽGANJE					MESEC V LETU			
ČENČA, CVEK					PODROČJE OBLASTI PAŠE								MAMA				
													ZMLETO ŽITO				
										SLOVAR RIM							
							ERBJ			ZNAČILNOST ZNANEGA							
							RAZKROJENOST								LANTAN		
								NEMŠKI ŠAHIST (Rainer)						KAREL ERBEN			
														ENOTA ZA RITEM			
								MESTO V JUŽNI FRANCIJI SEVERNO OD MARSEILLA	ALFI NIPIC					EGIPČANSKI BOG SONCA			
									RADO LORBEK								
							REKA SKOZI FIRENCE							VREDNOSTNI PAPIR	ALOUJZ REBULA		
							PESNICA SEIDEL							TULEC, ETUI			
																	
	VRH KONIČASTEGA ORGANA	UMORJENI EGIPTOVSKI PREDSEDNIK	ITALIJANSKI NAZIV ZA IZOLO	SPLIT	ZASTOPNICA DRŽAVE	2											PERUNIKA
					TIRNICA												
STROKOVNO USPOSOBLJEN POMOČNIK									UDELEŽ, SOPOTNIŠTVA								
									DEL POHIŠTVA								
ZDRAVILO V OBLIKI OVALNE PLOŠČICE	3								PLOD STROČNIC						KARENINA	GRŠKA ČRKA	
									TOPLICE V BELGIJI							GLAS PRI STRELU	
OBLIKA IMENA EDVARD					RUDOLF FRANCL			SLAVKO TIRAN						JANEZ ERZEN	EGIPČANSKI SVETI BIK		
					KAREL ŽEROVEC			MILANO						TANTAL	TURČIJA		
DOBESEDEN PREVOZ						SPOLNA NEZMOŽNOST											
ZDRAVNIŠKO PRIPRAVNOSTVO						GOZDNA ANTILOPA						ARABSKA DRŽAVA					

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 23 (17. 6. 1999):

- 1:
- 2:
- 3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 28. junija 1999.**

Pravilna rešitev gesel iz 21. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. ESTHER WILLIAMS, 2. AVA GARDNER.

Nagrado 5000 tolarjev prejme **Sonja Čik**, Kebetova 6, 1380 Cerknica. Nagrado bomo poslali po pošti.

Nagradna križanka št. 23